

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Соціологічний факультет
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) бакалавр
Спеціальність 054 Соціологія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

_____ / Ірина СОЛДАТЕНКО

“ ___ ” _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЄКТ)
Якушевої Марії Сергіївни

1. Тема роботи **“Культура скасування як соціальний феномен: кейс-стаді в китайському культурному контексті”**
керівник роботи канд.соц.н., доцентка Дейнеко Олександра
затверджені наказом по університету від «08» травня 2024 року №1006-5/921
2. Строк подання студентом роботи «23» травня 2024 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити

1. Актуальність проблеми вивчення культури скасування в китайському контексті.
2. Загальна характеристика культури скасування та ролі соціальних мереж в її розповсюдженні.
3. Огляд стратегій та комунікативних технологій у подоланні культури скасування.
4. Аналіз кейсів знаменитостей в Китаї, які зіткнулися з культурою скасування.
5. Створення плану комунікативного проєкту для культури скасування в Україні на основі китайського контексту
6. Висновки.

4. План роботи

з/п	Назви етапів роботи
1	Ознайомлення з темою кваліфікаційної роботи
2	Опрацювання літературних джерел, складання плану та пошук необхідних матеріалів
3	Огляд та аналіз кейсів знаменитостей в Китаї, які зіткнулися з культурою скасування.
4	Виконання теоретичної частини кваліфікаційної роботи.
5	Створення плану комунікативного проєкту для культури скасування в Україні на основі китайського контексту.
6	Оформлення роботи.
7	Перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат.
8	Представлення кваліфікаційної роботи для захисту

5. Дата видачі завдання «21» вересня 2023 року

Студент _____ Марія ЯКУШЕВА

Керівник роботи _____ Олександра ДЕЙНЕКО

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи
на тему

**“Культура скасування як соціальний феномен: кейс-стаді в
китайському культурному контексті”**

Виконала: студентка 4 курсу групи ССК-42
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 054 Соціологія

Якушева Марія Сергіївна

Науковий керівник: кандидатка соціологічних наук,
доцентка Дейнеко Олександра Олександрівна

Харків — 2024

Вступ	5
Розділ 1. Поняття культури скасування: аналіз соціального феномену	8
1.1. Визначення терміну “культура скасування” та його історія	8
1.2. Критичний аналіз культури скасування	12
1.3. Роль соціальних мереж у розповсюдженні культури скасування	18
1.4. Стратегії та комунікативні технології в контексті культури скасування	22
1.5. Висновки до розділу 1	29
Розділ 2. Аналіз проявів культури скасування в китайському контексті	31
2.1. Особливості культури скасування у китайському суспільстві	31
2.2. Вплив руху MeToo на статус жінок у Китаї	35
2.3. Аналіз кейсу Кріса Ву: наслідки культури скасування	38
2.4. Аналіз кейсу Чжан Чжехань: вплив культури скасування	43
2.5. Висновки до розділу 2	46
Розділ 3. План комунікативного проєкту для культури скасування в Україні на основі китайського контексту	49
Висновки	53
Список використаних джерел	56

Вступ

Актуальність теми. Робота "Культура скасування як соціальний феномен: кейс-стаді в китайському культурному контексті" досліджує складний і глобально актуальний феномен "культури скасування" в унікальному соціокультурному середовищі - китайському суспільстві. Актуальність цієї теми підкреслюється розширенням впливу соціальних мереж у всьому світі, оскільки ці платформи стають ареною для культурних конфліктів і соціальних переговорів, які суттєво впливають на особисте і суспільне життя.

Розуміння культури скасування в китайському контексті є особливо важливим через особливий соціальний, політичний і технологічний ландшафт Китаю. Жорсткий контроль уряду над медіа та інтернетом у поєднанні з сильним впливом традиційних культурних цінностей створює унікальне тло, на якому взаємодіє західна концепція культури скасування. Ця взаємодія спонукає до вивчення того, як глобальні явища локалізуються, що призводить до інших проявів і наслідків, ніж у західних контекстах.

Крім того, дослідження є важливим для розуміння наслідків використання соціальних медіа в авторитарних режимах, де динаміка публічного дискурсу та цензури помітно відрізняється від динаміки у більш відкритих суспільствах. Воно дає уявлення про те, як окремі особи та групи людей долають обмеження та можливості, що надаються таким середовищем для висловлення незгоди чи підтримки, висвітлення соціальних проблем та мобілізації для колективних дій.

Дослідження також сприяє ширшому розумінню впливу цифрової комунікації на соціальні норми та індивідуальну поведінку. Воно вивчає, як цифрові платформи можуть як кидати виклик, так і зміцнювати традиційні цінності та владу, розмірковуючи над ширшими наслідками для соціальної політики та індивідуальних прав у цифровому світі, що швидко змінюється.

Таким чином, ця робота не лише розглядає актуальну і впливову тему, а й збагачує академічне і практичне розуміння перетинів між технологіями,

культурою і врядуванням. Вона висвітлює складну взаємодію між глобальною цифровою культурою та місцевими соціально-політичними контекстами, пропонуючи комплексний аналіз, актуальний для політиків, платформ соціальних медіа та глобальної аудиторії, яка цікавиться еволюцією цифрових соціальних взаємодій.

Ступінь наукового дослідження обраної теми. У цій роботі детально розглядається література про культуру скасування в соціокультурному контексті Китаю, висвітлюються прогалини та нові уявлення про те, як це явище відрізняється від західних проявів через унікальний соціально-політичний і технологічний ландшафт Китаю. Включаючи теорії таких відомих авторів, як Еміль Дюркгейм, Баррі Веллман та Зигмунт Бауман, стаття поглиблює розуміння соціальної поведінки під впливом цифрових платформ.

Автори, такі як Джон Ронсон та Дженніфер Жаке, розглядають психологічні та соціальні наслідки культури скасування, досліджуючи глибокі наслідки публічного сорому та остракізму для окремих людей та суспільств. Крім того, дослідження Кіплінга Д. Вільямса про остракізм підкреслює виклики і трансформації, які цифрові комунікації накладають на традиційні цінності і владні структури.

Загалом, стаття містить детальний огляд літератури, виявляє значні прогалини в дослідженнях і вносить цінний внесок в академічний дискурс про вплив цифрової культури на суспільство, демонструючи таким чином високий рівень наукового дослідження.

Мета роботи полягає у дослідженні культури скасування як соціального феномену в китайському культурному контексті. Основні задачі включають аналіз поняття культури скасування, критичний огляд культури скасування, вивчення ролі соціальних мереж у поширенні культури скасування, аналіз проявів культури скасування в Китаї, а також розробка комунікативного проєкту.

Об'єктом дослідження є культура скасування у соціальних мережах, особливо її прояви та вплив у китайському культурному контексті.

Предметом дослідження є взаємодії між користувачами соціальних мереж, які сприяють культурі скасування, а також специфіка цих взаємодій у контексті китайської культури.

Методи дослідження.

1. Огляд літератури. Було проведено ретельний огляд існуючих наукових статей, книг та інтернет-публікацій, щоб встановити фундаментальне розуміння культури скасування. Цей огляд допоміг визначити ключові концепції та контекстуалізувати культуру скасування як у глобальному, так і в китайському контексті.

2. Аналіз вторинних даних. Ці джерела для вторинного аналізу даних були відібрані на основі їхньої актуальності та впливу, надаючи конкретні приклади того, як культура скасування впливає на індивідуальні життя та суспільні норми в китайському контексті.

3. Порівняльний метод. Порівнюючи динаміку культури скасування в західних суспільствах з динамікою, що спостерігається в Китаї, це дослідження виявляє критичні культурні та політичні чинники, які впливають на локальні нюанси цього явища. Ця порівняльна перспектива збагачує розуміння того, як глобальні явища локалізуються в різних культурних середовищах.

4. Теоретичний аналіз. Робота спирається на теорії з соціології та досліджень цифрових медіа для інтерпретації даних та обговорення ширших наслідків культури скасування. Теорії ключових мислителів, таких як Еміль Дюркгейм про колективну свідомість та Зигмунт Бауман про рідку сучасність, використовуються для окреслення соціальної динаміки, що розглядається.

5. Метод кейс-стаді. Для цієї роботи було обрано два кейси зі знаменитостями з Китаю. Аналіз цих кейсів за допомогою вторинних даних надасть змогу більш детально зрозуміти нюанси руху культури скасування в китайському контексті.

Розділ 1. Поняття культури скасування: аналіз соціального феномену

1.1. Визначення терміну “культура скасування” та його історія

Згідно з Кембриджським словником, культура скасування - це "спосіб поведінки в суспільстві або групі, особливо в соціальних мережах, за якого прийнято повністю відкидати і припиняти підтримувати когось через те, що він сказав або зробив щось, що вас образило" [5]. Ще одне визначення скасування можна знайти у Merriam-Webster: "Скасування та культура скасування пов'язані з припиненням підтримки публічних осіб у відповідь на їхню неприйнятну поведінку або погляди" [35]. Проаналізувавши 2 наведені вище визначення, можна сказати, що культура скасування демонструє повну відмову від підтримки людини через її слова чи дії, які відрізняються від загальноприйнятих норм; така відмова може варіюватися від бойкоту людини чи продукції до повного ostracismу в суспільстві. Цей рух який є пов'язаним з груповою поведінкою і відбувається переважно в Інтернеті, зокрема в соціальних мережах.

Подібна форма сучасної культури відміни існує з давніх часів - рух під назвою "ostracism", що мав місце в Стародавній Греції, яка відома насамперед тим, що була першою демократією у світі. Щороку в Афінах люди мали вирішити, чи піддавати ostracismу цього разу, а потім мали 2 місяці, щоб обрати кандидата на депортацію. Для завершення процесу потрібно було набрати щонайменше 6 000 голосів, і кандидат з найбільшою кількістю голосів залишав місто на 10 років, але міг повернутися і зберегти свій статус і власність [6]

Повертаючись до перших згадок про культуру скасування в більш сучасному світі, використання цього виразу можна простежити до 1991 року, коли під час ключової сцени у фільмі "Нове місто Джека" Ніно Браун у виконанні Веслі Снайпса відмовляє своїй засмученій дівчині зі словами:

"Скасууй цю су**у. Я куплю іншу". Ця репліка є одним із перших прикладів використання концепції культури скасування в масовій культурі [53].

Щоб побачити наступний приклад використання цієї фрази, потрібно повернутися до 2010 року, а саме до пісні Ліла Вейна "I'm single", де він посилається на згаданий раніше фільм: "Yeah, I'm single / n***a had to cancel that bitch like Nino". Використання цього посилання в пісні свідчить як про тривалий вплив фільму, так і про поширеність слова "скасувати" в сучасному світі [30].

Але найбільший поштовх культура скасування отримала не так давно. Вперше вона була використана у 2014 році в американському реаліті-шоу "Кохання та хіп-хоп: Нью-Йорк", де жінка сказала "Тебе відмінено" під час сварки з чоловіком. Після цього люди підхопили цей вислів і почали використовувати його в повсякденному житті, звертаючись до своїх кривдників [53].

Найпопулярнішим цей рух став у 2017 році разом із рухом #MeToo. Він розпочався з того, що американська співачка та акторка використала хештег, щоб привернути увагу людей до дій кінопродюсера Гарві Вайнштейна, а саме до сексуальних домагань. Після цього понад 50 жінок звинуватили чоловіка в сексуальних домаганнях. Після всіх подій вся кіно спільнота почала бойкотувати чоловіка, і врешті-решт він був ув'язнений і засуджений на 23 роки. Ще одна зірка зі схожою історією - Білл Косбі, якого у 2018 році спочатку звинуватили в сексуальних домаганнях і примусі до вживання наркотиків, а потім засудили до 10 років ув'язнення [61].

У наш час культура скасування може змінити життя будь-якої людини в будь-який момент, наприклад, життя публічної особи, яка негативно висловлюється про гендерні, етнічні чи сексуальні меншини тощо. Найчастіше "скасованих" людей звинувачують у домаганнях (Гарві Вайнштейн), сексизмі (Білл О'Рейлі), расизмі (Ліам Нісон), гомофобії (Кевін

Гарт) або недоречних висловлюваннях, як скасували Вупі Голдберг, коли вона сказала, що Голокост був заснований не на расовій основі, а лише на "нелюдському ставленні людини до людини". Інший приклад - Джоан Роулінг, виступ якої було скасовано у 2020 році за жарт про термін "люди, які менструють". Вона прокоментувала це у своєму Twitter-акаунті "Люди, які менструють". Я впевнена, що для цих людей колись було слово. Хто-небудь, допоможіть мені. Wumben? Вімпунд? Вумуд?" Після того, як люди були обурені такими словами, навіть деякі актори висловили свою думку проти Джоан Роулінг, зокрема Деніел Редкліфф, Емма Вотсон та Едді Редмейн. Ці приклади підкреслюють вплив і силу культури скасування, яка стала потужним інструментом у сучасному суспільстві, здатним кардинально змінювати життя та репутацію публічних осіб [61].

Варто зазначити, що культура скасування спрямована не лише на знаменитостей та інфлюенсерів, корпорації також можуть бути скасовані, і це проявлятиметься через бойкот їхньої продукції чи послуг. Наприклад, компанія Oatly, яка виробляє вівсяне молоко, а також йогурти та морозиво без використання коров'ячого молока. У 2020 році ця компанія продала 10% своїх акцій Blackstone Group, інвестиційній компанії, яка була пов'язана зі скандалами щодо видобутку тропічних лісів Амазонії та була помічена у зв'язках з адміністрацією Трампа. Це здивувало і обурило людей, оскільки сам бренд позиціонує виробництво і використання вівсяного молока як набагато менш шкідливе, ніж коров'яче, і краще для навколишнього середовища. Хоча бренд наполягав на тому, що ця інвестиція зробить великий внесок у розвиток компанії, шкоди було завдано, і бренд втратив лояльних клієнтів [57].

З соціологічної точки зору, культуру скасування можна розглядати як форму колективного соціального контролю, що слугує для забезпечення дотримання суспільних норм і цінностей. Ця практика втілює реакцію спільноти на порушення цих норм, використовуючи владу групи для

покарання тих, хто відхиляється від них. Концепція колективної свідомості Еміля Дюркгейма є особливо актуальною в цьому контексті; він стверджував, що колективна свідомість формує сукупність спільних переконань, ідей та моральних установок, які діють як об'єднуюча сила в суспільстві. Згідно з Дюркгеймом, суспільство використовує різні форми санкцій - від формальних покарань до відвертого соціального виключення - для забезпечення конформності та підтримки соціального порядку. Таким чином, культура скасування виступає сучасним втіленням цього соціального механізму, посилюючи те, що суспільство вважає прийнятним або осудливим [60].

Крім того, це явище узгоджується з теоріями символічного інтеракціонізму, який стверджує, що соціальна реальність конструюється за допомогою мови та символів. Публічні особи через свої дії та слова стають символами певних цінностей чи моделей поведінки. Коли ці діячі діють всупереч суспільним очікуванням, реакція - часто у формі скасування - підкреслює обговорення цінностей у публічній сфері, що відображає ширшу соціальну динаміку та конфлікти [19].

Поява і поширення цифрових медіа суттєво трансформували механізми та наслідки культури відмови. Соціальні мережі діють як потужні платформи для поширення інформації та громадської мобілізації, змінюючи масштаби та оперативність застосування культурних санкцій. Цифрове середовище, що характеризується широким охопленням і швидкістю, дозволяє швидко реагувати на моральні та соціальні порушення.

Ця безпосередність і охоплення ще більше посилюється анонімністю і псевдоанонімністю, можливими в Інтернеті, що може призвести як до посилення підтримки, так і до засудження. Теорія "рідкої сучасності" Зигмунта Баумана має вирішальне значення для розуміння цієї динаміки. На думку Баумана, сучасне суспільство характеризується постійним рухом, де індивідуальні дії перебувають під постійним контролем, а соціальні позиції є хиткими. Взаємодія в мережі, таким чином, має потенціал до швидкої

ескалації, закріплюючи публічні образи, які можуть ґрунтуватися на частковій або неправильно витлумаченій інформації, що може призвести до незворотної шкоди репутації та кар'єрі людини (Paul Michael Garrett)

Крім того, концепція "мережевого індивідуалізму", описана Баррі Веллманом, дає уявлення про те, як соціальні медіа трансформують соціальні структури, надаючи людям мережі, які є одночасно глобальними та персоналізованими. У контексті культури скасування це означає, що люди можуть мобілізувати широку підтримку на свою користь або засудження окремих осіб чи груп, виходячи за межі традиційних географічних і суспільних кордонів. Ця мережева природа цифрової взаємодії сприяє створенню унікального простору, де колективні дії є одночасно глобальними за масштабом і вражаюче персоналізованими, додаючи складний рівень до того, як обговорюються і впроваджуються соціальні норми в цифрову епоху [54].

Поширення культури скасування за допомогою цифрових засобів також викликає складні етичні міркування. Баланс між захистом суспільних цінностей і захистом індивідуальної свободи вираження поглядів стає особливо складним у цифровому контексті, де наслідки публічної ганьби можуть бути як серйозними, так і довготривалими. Така динаміка піднімає важливі питання про природу правосуддя та підзвітності в цифрову епоху - чи справді каральні заходи, вжиті в дусі культури скасування, слугують правосуддю, чи іноді вони призводять до непропорційних покарань без належної правової процедури.

1.2. Критичний аналіз культури скасування

Останніми роками рух за культуру скасування зазнав чимало критики та спровокував значні дискусії. Однією з причин такої критики є те, що культурі скасування бракує нюансів. Критики кажуть, що цей рух часто робить складні питання набагато простішими, оскільки не розрізняє прості

розбіжності в думках і реальні правопорушення. Це може призвести до того, що люди отримують покарання, які не є пропорційними їхнім діям.

Щодо психологічних наслідків культури скасування, то критики зазначають, що вони є значними та багатограними та ці наслідки проявляються не лише у миттєвих та короткочасних емоційних стражданнях, але й у довготривалих особистих та професійних впливах. Дослідження Джона Ронсона в книзі «Так ви були публічно присоромлені» (2015) підкреслює сильну тривогу, депресію та симптоми, схожі на посттравматичний стресовий розлад, які відчувають люди після публічної ганьби. Ця травма посилюється платформами соціальних мереж, де помилки постійно доступні та нескінченно поширюються, глибоко вбудовуючи сором у особистість людини [26].

Окрім Ронсона, доктор Кіплінг Д. Вільямс в «Остракізм: Сила мовчання» (2001) підкреслює психологічний вплив остракізму, який є центральним для культури скасування. Вільямс вказує на глибоке психологічне страждання, викликане тривалим відчуженням, включаючи почуття безпорадності та нікчемності [52].

Прикладом є корейська поп-зірка Суллі, яка у 2017 році відкрито говорила про фемінізм і права жінок у Південній Кореї. Її розкритикували люди з консервативними поглядами, вона отримала багато негативних коментарів і переслідувань в Інтернеті. Незважаючи на те, що вона намагалася виступати за гендерну рівність, вона стала об'єктом онлайн-атак людей з іншими поглядами та цінностями [28].

Соціальні та професійні наслідки також є серйозними для публічних людей. Ронсон зазначає, що стигматизація, пов'язана з «скасуванням», часто призводить до соціальної ізоляції, оскільки однолітки дистанціюються, щоб уникнути спілкування. Цей остракізм поширюється на професійну сферу, значно погіршуючи кар'єрні перспективи та призводячи до потенційного

довгострокового безробіття. Розпад професійних мереж і стосунків посилює цю ізоляцію, створюючи цикл відчуження, який важко розірвати [26].

Дженніфер Жаке в «Чи потрібен сором? Нове використання старого інструменту» (2015) пропонує ширший погляд на використання сорому як соціального регулятора. Жаке стверджує, що хоча сором може ефективно закріплювати суспільні норми, його неправильне використання — особливо в цифровому контексті — може призвести до непропорційного покарання та довгострокової соціальної ізоляції [25].

Прикладом цього є Кевін Гарт, який був обраний гостем церемонії "Оскар" 2019 року і опублікував гомофобні твіти у Твіттері, що призвело до широкої критики і закликів не бути його гостем на "Оскарі". Після скандалу чоловік вирішив відмовитись вести церемонію "Оскар", щоб уникнути подальших суперечок [14].

Ці наукові погляди свідчать про те, що культура скасування виходить за межі простого соціального несхвалення, завдаючи значної психологічної шкоди та повсюдного соціального та професійного відчуження. Це явище піднімає критичні етичні питання про баланс між відповідальністю та співчуттям у сучасному суспільстві. Існує потреба в підході, який враховує всі нюанси та включає такі принципи справедливості, як пропорційність і можливість захисту. Такий підхід пом'якшить несприятливі наслідки, висвітлені в цьому аналізі, і сприятиме розвитку культури, яка наголошує на реабілітації та конструктивному зворотному зв'язку, а не на виключенні та покаранні.

Економічні наслідки культури скасування для постраждалих людей є негайними та серйозними, часто виходячи далеко за межі початкової втрати роботи. Зейнеп Туфекчі в «Твіттері та сльозогінному газі» (2017) підкреслює, як платформи соціальних медіа можуть посилити особисті помилки в публічних видовищах, які завдають тривалої шкоди професійній репутації та

майбутнім можливостям працевлаштування. На відміну від традиційних дисциплінарних заходів, які зазвичай спрямовані на виправлення поведінки, покарання, які застосовуються через соціальні мережі, не обов'язково обмежуються тривалістю виправлення поведінки. Натомість вони можуть існувати нескінченно довго, серйозно впливаючи на здатність людини забезпечити майбутню роботу та підтримувати засоби до існування [58].

Крім того, публічний характер покарання в соціальних мережах означає, що як тільки злочин людини висвітлюється, він стає постійною частиною її цифрового сліду. Ця постійність може призвести до тривалих або навіть постійних економічних наслідків. Майбутні роботодавці можуть легко отримати доступ до цифрових записів своїх помилок, що постійно підриває професійну реабілітацію та реінтеграцію.

Наслідки цих висновків мають вирішальне значення для розуміння ширшого економічного впливу культури скасування. Потенціал безстрокового покарання без можливості спокути кидає виклик традиційним концепціям справедливості та реабілітації на робочому місці. Він закликає до переоцінки того, як застосовуються каральні заходи в епоху цифрових комунікацій і соціальних медіа, вказуючи на необхідність механізмів, які дозволяють виправлятися та одужувати без довічних економічних санкцій. Цей зсув не тільки більш узгоджуватиметься з принципами справедливості, але й підтримуватиме економічну стабільність і стійкість професійних траєкторій у цифровому взаємопов'язаному світі.

Групова ідентичність і динаміка влади нерозривно пов'язані з культурою скасування - явищем, яке віддзеркалює і часто посилює існуючі суспільні владні структури. Ця культура може слугувати інструментом, за допомогою якого маргіналізовані групи кидають виклик більш домінуючим суспільним акторам, використовуючи широке охоплення соціальних мереж як демократизуючу силу. Однак, як зазначає Маргарет Андерсен у книзі "Думки про жінок" (2019), ця культура може також увічнити існуючі владні ієрархії,

непропорційно націлюючись на тих, хто не має засобів для ефективного захисту. Результатом є динамічна взаємодія між владою та ідентичністю, яка може як підривати, так і посилювати системну нерівність [33].

Що стосується культурної поляризації, то скасування культури загострює поділ всередині спільнот за ідеологічними ознаками. Талія Лавін у книзі "Воєначальники культури" (2020) висвітлює, як соціальні медіа-платформи спроектовані для просування контенту, який викликає сильні емоційні реакції, що часто призводить до посилення поляризаційного контенту. Цей механізм не лише підживлює ідеологічні конфлікти, а й посилює їх через ефект ехо-камери, поширений в онлайн-спільнотах. Поляризація, що виникає в результаті, зменшує можливості для конструктивного діалогу, сприяючи формуванню культури, яка характеризується постійними конфліктами та взаємною недовірою [45].

Етичне протиріччя між свободою слова та підзвітністю є ще одним критичним аспектом культури скасування. Ноам Хомський у праці "Виробництво згоди" (1988) доводить необхідність балансу між необмеженою свободою слова та суспільними механізмами, які притягують людей до відповідальності за шкідливі висловлювання. Цей баланс має вирішальне значення для запобігання увічненню нерівності та насильства. Виклик полягає у визначенні меж шкідливих висловлювань і в тому, хто має повноваження схвалювати ці рішення, особливо в децентралізованому середовищі, як інтернет [37].

Справедливість і пропорційність є важливими в оцінці практик у межах культури скасування. Сьюзан Нейман у книзі "Моральна ясність" (2008) обговорює важливість того, щоб реакція на порушення була пропорційною вчиненому правопорушенню. Без пропорційності каральні заходи можуть сприйматися як мстиві, а не справедливі, що потенційно руйнує моральну та соціальну структуру суспільства [44].

Нарешті, неможливо переоцінити етичну відповідальність соціальних медіа-платформ у регулюванні контенту та медіації конфліктів. Як зазначає Тарлетон Гіллеспі у книзі "Вартові інтернету" (2018), ці платформи відіграють складну роль у формуванні культурних норм і моделей поведінки. Перед ними стоїть колосальне завдання збалансувати свободу вираження поглядів із запобіганням шкоді, часто працюючи без чітких правил та підзвітності. Це накладає на ці платформи значний етичний тягар - діяти відповідально в управлінні публічним дискурсом [47].

Отже, багатогранний вплив культури руйнування охоплює глибокі психологічні, економічні та соціальні виміри. Наукові висновки таких дослідників, як Джон Ронсон, доктор Кіплінг Д. Вільямс, Дженніфер Жаке, Зейнеп Туфекчі та інших, підкреслюють серйозний і тривалий вплив на психічне здоров'я, економічну стабільність і соціальне становище людей. Ці наслідки посилюються постійним і публічним характером цифрових платформ, де помилки постійно видно і вони постійно впливають на життя людей.

Це явище впливає не лише на окремих людей, але й на ширшу суспільну динаміку, включаючи владні відносини, культурну поляризацію та етичні міркування щодо свободи слова та підзвітності. Культура знищення, пропонуючи платформу для маргіналізованих голосів, щоб кинути виклик домінуючим наративам, також ризикує посилити існуючу нерівність і розширити каральні заходи за межі пропорційних або реабілітаційних цілей.

У цьому контексті роль соціальних мереж є особливо важливою. Як хранителі публічного дискурсу, вони мають значний вплив на формування культурних норм і моделей поведінки, але часто не мають прозорих і послідовних керівних принципів для врегулювання конфліктів і регулювання контенту. Це створює етичну проблему балансування між свободою вираження поглядів і запобіганням шкоді, вказуючи на необхідність більш

надійних рамок, які забезпечують справедливість, пропорційність і підзвітність.

Хоча культура скасування має багато негативних рис, згаданих вище, і піддається критиці, цей рух має і позитивні аспекти. Цей рух допомагає великим групам людей говорити про свої почуття щодо поведінки впливових людей. Прикладом може слугувати справа Кріса Ву, який був засуджений до 13 років ув'язнення за сексуальні домагання у 2022 році, що сталося тому, що жінки, які постраждали від нього, почали говорити про це, не боячись бути звинуваченими [32].

Культура скасування привертає увагу до образливої поведінки в соціальних мережах, що, своєю чергою, спонукає людей брати на себе відповідальність за свої слова та вчинки і вчитися на своїх помилках. Цей рух також є каталізатором позитивних змін в установах, оскільки скасування демонструє, що певна поведінка є неприйнятною, що призводить до подальших змін. Культура скасування може мати свої протиріччя та недоліки, але вона має великий потенціал для досягнення значущого соціального прогресу шляхом заохочення діалогу та сприяння системним змінам.

1.3. Роль соціальних мереж у розповсюдженні культури скасування

Покоління Z використовує соціальні мережі для поширення культури скасування, це зробило скасування більш частим і доступним, орієнтуючись на різних людей, від знаменитостей і політиків до телевізійних шоу і фільмів. Саме соціальні медіа-платформи відіграють центральну роль у поширенні впливу культури скасування. Це можна довести, порівнявши протилежні реакції на дві трагічні події: музичний фестиваль Altamont у 1969 році та музичний фестиваль Astroworld у 2021 році.

Під час фестивалю 1969 року загинуло 4 людини, але The Rolling Stones продовжували грати на сцені, незважаючи на те, що відбувалося в натовпі, і жоден з учасників гурту не говорив про це публічно після цього. Тим не

менш, гурту вдалося продовжити свою кар'єру, незважаючи на те, що сталося раніше [21]. Під час фестивалю в 2021 році, який проводив американський репер Тревіс Скотт, сталася смертельна тиснява, в результаті якої 8 людей загинули в день фестивалю і 2 людини померли в лікарні в наступні дні після фестивалю. Скотт стверджував, що поняття не мав, що відбувається, хоча люди кричали і просили про допомогу. Відразу після концерту люди почали використовувати хештег #canceltravisscott у всіх соціальних мережах. Після цього виконавець намагався уникати публіки, а також його зняли з посади хедлайнера фестивалю Coachella. Ці дві події дуже схожі, але їхні наслідки дуже різні. Очевидно, що основною причиною цих відмінностей є використання соціальних мереж [21].

До винаходу інтернету люди найчастіше писали скарги в газетах, у листах до компаній або просто спілкувалися з іншими людьми. Іншими словами, час, необхідний для того, щоб ситуація перетворилася на скандал, був відносно повільнішим, ніж у сучасному світі. Саме онлайн-платформи змогли змінити реакцію суспільства на табуйовану поведінку. Twitter, Instagram та Facebook значно спростили швидкий обмін інформацією та швидку реакцію з індивідуальною думкою.

Twitter має великий вплив на культуру скасування, саме тому ця соціальна мережа зараз привертає багато уваги в публічних дискусіях. Критики кажуть, що ця соціальна мережа створює менталітет натовпу і заохочує публічний сором. Важливо зазначити, що Twitter має обмеження на кількість символів, тому викликає надмірно спрощену дискусію, що призводить до непорозумінь. Ця платформа характеризується негайним залученням, що робить рух за культуру скасування більш вірогідним для успіху, оскільки люди не розуміють контексту повідомлення і починають реагувати імпульсивно [58].

Платформи соціальних мереж, зокрема Twitter, відіграють ключову роль у поширенні культури скасування, привертаючи значну увагу громадськості

та науковців. Критики стверджують, що Твіттер через обмеження кількості символів сприяє формуванню ментальності натовпу, заохочуючи публічний сором і надмірно спрощені дискусії, які часто призводять до непорозумінь. Безпосередність взаємодії на цій платформі дозволяє процвітати руху "культури скасування", оскільки користувачі часто реагують імпульсивно, не повністю розуміючи контекст повідомлень. Дослідження Бакші, Мейсона, Хофмана та Уоттса (2011) пояснює, як мережева динаміка Твіттера може прискорювати поширення інформації, тим самим збільшуючи як охоплення, так і швидкість інцидентів публічної ганьби [1]

Знаменитості часто ілюструють вплив Твіттера на формування культури скасування. Відомий випадок із Кріссі Тейген, яка зазнала значних професійних невдач, включно із втратою партнерства з брэндами, після звинувачень у кібербулінгу. Незважаючи на цю критику, дехто захищає роль Twitter, стверджуючи, що він змушує людей і організації рахуватися з наслідками своїх висловлювань і дій. Ця платформа відіграє важливу роль у розширенні можливостей користувачів кидати виклик владі та вимагати суспільних змін, чому сприяє прозорість та сприяння відкритому діалогу [56].

Таким чином, вплив Твіттера на культуру скасування є складним і багатограним. Хоча його критикують за спрощення дискурсу і загострення непорозумінь, його також хвалять за роль у просуванні соціальної справедливості та притягненні до відповідальності публічних осіб. Побудова платформи, яка сприяє швидкому реагуванню, а не рефлексивному мисленню, може сприяти інтенсивності та наполегливості кампаній зі скасування виборів, що іноді може призвести до швидкої соціальної відплати, а не до зваженого дискурсу.

Аналогічно, Instagram і Facebook, хоч і використовуються інакше, ніж Twitter, але роблять значний внесок у культуру скасування, формуючи соціальні норми і поведінку. Наприклад, акторка Джина Карано зіткнулася з серйозними наслідками, включно з виключенням зі складу акторів

"Мандалорця", через свої суперечливі пости в соціальних мережах щодо вакцин проти COVID-19. Ці платформи уможливають швидке поширення інформації, що може швидко мобілізувати суспільні настрої проти осіб чи організацій, чиї дії або заяви відхиляються від панівних цінностей [3]

Структура цих платформ часто загострює проблеми групового мислення та упередженості підтвердження, коли користувачі бачать переважно контент, який перегукується з їхніми власними переконаннями, що ще більше поляризує точки зору та посилює конфлікти. Алгоритми, покликані максимізувати залученість, надають пріоритет контенту, який викликає емоційні реакції, що може включати поляризацію політичних чи соціальних поглядів. Ця система не лише увічнює існуючі упередження, а й сприяє формуванню ізольованих спільнот, які гостро реагують на уявні порушення.

Крім того, анонімність і дистанція, які забезпечують соціальні медіа, дозволяють користувачам брати участь у скасуванні інших, не наражаючись на прямі наслідки, створюючи відчуття безкарності. Цей аспект культури соціальних мереж може знеохочувати співчуття та розуміння, що призводить до створення карального середовища, в якому основна увага приділяється відплаті, а не реабілітації.

У цьому контексті етична відповідальність компаній, що займаються соціальними мережами, є глибоко усвідомленою. Як зазначає Тарлетон Гіллеспі у книзі "Вартові інтернету" (2018), ці платформи мають значний вплив на формування культурних норм і моделей поведінки, часто без належного нагляду чи підзвітності. Виклик полягає в розробці політики, яка б забезпечувала баланс між свободою вираження поглядів і захистом від шкоди, гарантуючи, що соціальні медіа залишатимуться простором для вільного, але справедливого дискурсу [47].

Загалом, роль соціальних мереж у культурі скасування глибоко вкорінена у функціоналі та політиці цих платформ. Вони не лише сприяють поширенню культури скасування, але й формують її характеристики та результати. Цей взаємозв'язок підкреслює необхідність більш тонкого управління соціальною взаємодією в Інтернеті, спрямованого на створення середовища, яке підтримує конструктивний діалог і перешкоджає невиправданим каральним діям.

1.4. Стратегії та комунікативні технології в контексті культури скасування

Обговорюючи феномен "культури скасування", важливо враховувати як репутаційні, так і фінансові ризики. Бренд, продукт, послуга чи публічна особа, які стали ціллю "культури скасування", не можуть продовжувати свою діяльність у звичному режимі. У сфері маркетингу це явище класифікується як кризова ситуація.

Визначення поняття "криза" еволюціонувало протягом багатьох років і часто описується як "унікальний момент в історії будь-якої організації/компанії" [50]. Герман виділив три характеристики, які відрізняють кризу від звичайної неприємної події, а саме:

- Неочікувана криза, яка виникає під час стабільного періоду для організації/компанії або в період інтенсивної діяльності;
- Загроза, яка впливає на зацікавлені сторони організації/компанії;
- Повільна або відсутня реакція на ситуації, які вимагають негайних дій.

Інші науковці розширили це визначення на основі цих характеристик. Наприклад, Кетлін Ферн-Бенкс визначила кризу як "значний інцидент з потенційно негативними наслідками, який впливає на організацію, компанію чи галузь, а також на її компоненти, продукти, послуги чи репутацію... він порушує нормальну ділову діяльність і загрожує існуванню організації" [16]. Інші працювали над розширенням більш традиційного визначення кризи,

щоб включити в нього спонтанність події, яка створює високий рівень невизначеності, що може призвести до потенційних загроз пріоритетним цілям організації [20].

Загалом, ці визначення включають кілька ключових компонентів операційного визначення організаційної кризи: несподівана, нестандартна, створює невизначеність і створює як загрози, так і можливості для іміджу, репутації або пріоритетних цілей організації. Для кращого розуміння поняття "криза" було визначено п'ять типів ненавмисних криз, які зазвичай обговорюються в індустрії зв'язків з громадськістю: стихійні лиха, епідемії та пандемії, непередбачувані технічні взаємодії, збої у виробництві продукції та економічні спади [51].

Однак негативні ситуації в соціальних мережах рідко розглядаються науковцями та практиками як кризи. Більшість літератури обговорює кризи, що відбуваються поза межами цифрового середовища. З постійним зростанням використання соціальних медіа нові типи криз, такі як "культура скасування", також можуть впливати на репутацію організацій та брендів так само, як і офлайн-події. Соціальні медіа дозволяють організаціям безпосередньо спілкуватися зі своїми стейкхолдерами, що саме по собі має свої недоліки, оскільки стейкхолдери тепер також можуть відповідати та обговорювати повідомлення від корпорацій між собою, що дозволяє їм формувати та ділитися власною думкою з корпорацією [11].

З огляду на це, до переліку ненавмисних криз можна додати "культуру скасування" як кризу соціальних медіа. Криза впливає на репутацію організації через те, як вона реагує на очікування стейкхолдерів, що ґрунтуються на її минулій поведінці. Репутація організації формується на основі інформації, яку стейкхолдери отримують з різних джерел, таких як ЗМІ, реклама чи усне мовлення, оцінюючи відповідність очікуванням стейкхолдерів [11].

Тімоті Кумбс розглядає три кризові фактори, які формують загрозу для репутації: "(1) початкова відповідальність за кризу, (2) історія кризи і (3) попередня репутація". "Тип кризи - це те, як формується криза". Історія кризи "...полягає в тому, чи мала організація подібну кризу в минулому" і аналізує, як організація впоралася з цими минулими кризами. Попередня репутація - це відносини організації зі стейкхолдерами, хороші чи погані [11].

Захист репутації організації є важливою метою посткризової комунікації. Тімоті Кумбс обговорює кілька етичних зобов'язань щодо реагування на кризу, наприклад, пріоритетність захисту стейкхолдерів від фізичної та психологічної шкоди; стейкхолдери хочуть бути поінформованими про те, що сталося. Іншим обов'язком є інформування зацікавлених сторін про те, що буде зроблено в майбутньому, щоб запобігти повторенню того, що сталося, також відоме як коригувальні дії.

Проблема захисту та відновлення репутації організації після кризи полягає в тому, як максимально ефективно її застосувати. Так, "посткризова комунікація повинна (1) визначити перелік потенційних кризових ситуацій, (2) сформулювати перелік можливих стратегій реагування на кризу та (3) розробити систему вибору стратегії реагування, яка максимально захищає репутацію в конкретній кризовій ситуації, реагуючи на кризову ситуацію, що склалася" [11]. Існує й протилежна думка, що "описові риторичні дослідження окремих осіб чи організацій не можуть підтвердити причинно-наслідковий зв'язок між застосуванням кризових комунікаційних стратегій та відновленням іміджу організації" [22]. Теорія "...не змогла дати практикам зі зв'язків з громадськістю чітких рекомендацій щодо того, коли і як вибрати правильну стратегію в конкретній кризовій ситуації" [9].

Значна частина сучасної літератури про культуру скасування стосується кризових комунікацій у нецифровому середовищі. Насправді, Фредеріке Шульц і Софія Утц пояснюють, що вплив кризової комунікації через соціальні медіа вимагає набагато глибшого аналізу.

Кризова комунікація є необхідною, оскільки передбачає пошук балансу між правом на висловлення різних точок зору та визнанням проблеми. Кризова комунікація в корпораціях включає в себе проактивні заходи та правила. Організації витрачають багато ресурсів на підготовку до кризи та управління кризовими ситуаціями, від плану кризової комунікації до навчання спеціальних людей та моніторингу соціальних мереж.

Primark Stores Limited - мережа магазинів одягу ірландського походження, що належить до міжнародної групи Associated British Foods. Мережа має магазини в Європі та США. Але компанія не змогла уникнути хвилі критики, причиною всіх звинувачень стало використання неетичної дитячої праці у своїх постачальників. Це викликало масові протести і завдало шкоди репутації компанії. Компанія вирішила негайно відреагувати на критику людей і розірвала контракти з цими постачальниками, але це не зупинило хвилю критики. Представник Primark заявив: "Жодному з цих постачальників не дозволено використовувати надомну працю. "За жодних обставин компанія Primark ніколи не дозволила б свідомо таку діяльність, чи то безпосередньо через своїх постачальників, чи то через сторонніх субпідрядників. Primark не терпить серйозних порушень своїх фундаментальних принципів" [4].

Після цього керівництву Primark довелося шукати нові ідеї, як задовольнити людей. Вони вирішили відмовитися від використання соціальних мереж і створили веб-сайт, на якому всі протестувальники могли отримати відповіді на свої запитання. Ця стратегія допомогла компанії прозоро спілкуватися зі споживачами. Цей приклад показує іншим компаніям, як боротися з культурою скасування, оскільки коментарі в ЗМІ становлять велику небезпеку для репутації компанії [34].

Інший приклад - Nestlé. Це швейцарська компанія, яка стверджує, що "Здорова їжа, гарне життя - це обіцянка, яку ми прагнемо виконувати щодня, скрізь - постійно покращувати життя завдяки високоякісним продуктам

харчування та напоєм". Але в 2010 році компанія почала боротися з онлайн-переслідуванням, оскільки Грінпіс почав атакувати бренд Nestlé в соціальних мережах. Ця атака ґрунтувалася на тому, що компанія використовує пальмову олію для своєї продукції, яка знищує тропічні ліси і загрожує життю орангутангів, що перебувають під загрозою зникнення [8]. Даніела Монтальто в інтерв'ю France24.com розповіла: "Два роки тому ми звернулися до Nestlé з проханням припинити купувати пальмову олію у компанії, яка свідомо знищує індонезійські ліси. Вони так і не відповіли нам. Грінпіс вже розміщував сатиричне відео в Інтернеті в рамках кампанії проти іншої компанії більше року тому, і ми подумали, що з розвитком соціальних мереж цього разу зможемо завдати сильнішого і більш організованого удару" [41].

На YouTube було опубліковано відео, створене Грінпіс, де організація наочно продемонструвала катастрофічні наслідки дій Nestle, яке отримало понад мільйон переглядів [20]. Компанія Nestle вирішила видалити відео з платформи YouTube через проблеми з авторськими правами. Така реакція компанії на відео обурила багатьох людей, що викликало вірусний спалах критики. Грінпіс повторно розмістив те саме відео, але на іншій платформі, щоб його побачило більше людей. Організація також створила петицію, яку підписали понад 200 000 людей. Після таких масштабних акцій, які привернули увагу дуже великої кількості людей, Nestlé нарешті визнала, що компанії необхідно зменшити кількість шкоди, яка була заподіяна компанією, а також Nestlé відзначила необхідність вирішити питання пошуку джерел пальмової олії. Компанія почала думати про те, як перетворити репутаційний ризик на можливість для зростання іміджу. У цьому випадку можна побачити, що Nestlé спочатку обрала тактику заперечення проблеми, але ця ідея призвела лише до гірших наслідків [8].

Інший випадок - ситуація в Німеччині з мережею ресторанів швидкого харчування Burger King. У 2014 році режисери німецької телепрограми

вирішили показати погані умови в ресторанах мережі: брудні кухні, несвіжу їжу та погані умови праці. Саме це зруйнувало репутацію мережі фаст-фудів. Керівництво Burger King відреагувало на відео майже миттєво, всього за один день. На своїй сторінці у Facebook вони опублікували пост, в якому зазначили, що це відео не є відображенням усіх ресторанів у Німеччині, а лише 90 з них. Також було зазначено, що умови праці були неприйнятними для керівництва і наразі компанія вирішує це питання. Незважаючи на те, що цей скандал спричинив великі фінансові втрати, через деякий час Burger King Germany організувала "День відкритої кухні", щоб показати всім людям, що всі питання були вирішені, а умови праці тільки покращилися. Іншими словами, можна сказати, що хоча компанія визнала кризову ситуацію і те, що її репутація була зруйнована, вона все одно стверджувала, що все можна відновити за допомогою соціальних мереж. Керівник німецького підрозділу Burger King Андреас Борк сказав: "Після травневого скандалу з гігієною було багато покращень, але з літа з'явилися нові порушення існуючих домовленостей... цим рішенням ми кладемо цьому край" [12].

Еллен Дедженерес, відома своїм денним ток-шоу The Ellen Show, стала центром суперечок у 2020 році, викликаних звинуваченнями в токсичному робочому середовищі. Колишні працівники звинуватили шоу в тому, що воно пропагує культуру домагань, залякування та дискримінації. У відповідь Дедженерес та її команда обрали стратегію контролю збитків та відновлення репутації. Першим кроком стало публічне вибачення, визнання звинувачень і висловлення каяття за будь-який біль, який було завдано жертвам. "Як ви, можливо, чули, влітку цього року були звинувачення в токсичному робочому середовищі на нашому шоу, а потім було проведено розслідування. Я дізнався, що тут сталося те, чого не повинно було статися. Я ставлюся до цього дуже серйозно і хочу сказати, що мені дуже шкода людей, які постраждали", - сказала Дедженерес [40]. Це вибачення було опубліковано на різних медіа-каналах, що сприяло поширенню інформації. Сама Еллен використовувала свої соціальні мережі для відкритого діалогу зі своєю

аудиторією. Запросивши колишніх співробітників поділитися своїм досвідом, Еллен продемонструвала свою прозорість і готовність. Ця тактика кризової комунікації допомогла їй відновити свою репутацію [23].

Наступний приклад - Олівія Джейд, інфлюенсерка та б'юті-блогерка в соціальних мережах. У 2019 році, коли вона вступала до коледжу, Олівія опинилася в центрі скандалу, пов'язаного з хабарем для вступу до університету. Виявилось, що її батьки дали хабаря, щоб забезпечити доньці місце в Університеті Південної Каліфорнії. Цей вчинок поставив під сумнів її авторитет і чесність як інфлюенсера. Спочатку Джейд вирішила не коментувати скандал, але негатив зростає, тож врешті-решт вона порушила своє мовчання і виклала відео на YouTube, де вибачилася. У цьому відео вона сказала, що бере на себе відповідальність за свої вчинки і просить вибачення за несправедливі дії. Для подальшого відновлення своєї репутації вона взяла участь в інтерв'ю, де розповіла про свій досвід і думки щодо скандалу [49].

У боротьбі з феноменом "культури скасування" важливо враховувати як репутаційні, так і фінансові ризики. Бренди, продукти, послуги чи публічні особи, на які спрямована культура скасування, більше не можуть працювати у звичному режимі, опинившись у кризовій ситуації, визначеній критеріями, що змінювалися протягом багатьох років. Культура скасування впливає на репутацію через те, як організація реагує на очікування стейкхолдерів, що ґрунтуються на її минулій поведінці. Репутаційний ризик виникає через сприйняття зацікавлених сторін, сформоване різними джерелами інформації, такими як ЗМІ, реклама чи усна народна творчість. Тому кризові комунікації мають вирішальне значення, оскільки вони збалансовують право на висловлення різних точок зору і визнають проблеми, включаючи проактивні заходи та рекомендації. Наприклад, реакція Primark на звинувачення в неетичній праці та реакція Nestle на екологічну критику ілюструють різні стратегії в кризовій комунікації. Ці приклади підкреслюють важливість добре підготовленого плану кризової комунікації та етичних зобов'язань щодо

захисту зацікавлених сторін та інформування їх про майбутні превентивні дії. Зрештою, ефективне управління кризою в контексті культури скасування вимагає визнання кризи, розуміння суспільних настроїв та адаптації комунікаційних стратегій для захисту або відновлення репутації організації.

1.5. Висновки до розділу 1

Цей розділ глибоко занурюється в концепцію "культури скасування", розглядаючи її як сучасну форму соціального остракізму, що відіграє значну роль у цифровій та реальній взаємодії. Вона починається з визначення культури скасування як практики, коли окремі особи, групи чи компанії бойкотуються або соціально виключаються через поведінку чи висловлювання, які вважаються неприйнятними за суспільним консенсусом.

Аналіз починається з історичних коренів культури скасування, що сягають таких практик, як остракізм у стародавніх суспільствах, де громадські діячі могли бути вигнані на основі народного голосування. Обговорення переходить до сучасних прикладів, які ілюструють, як цифрові платформи відродили і змінили ці давні практики за допомогою технологій. Миттєва природа соціальних мереж дозволяє швидко поширювати судові рішення та санкції проти фізичних чи юридичних осіб, посилюючи вплив культури скасування далеко за межі традиційних соціальних доган.

Значну увагу в цій главі приділено ролі соціальних мереж як катализатора культури скасування рішень. Такі платформи, як Twitter, Facebook та Instagram, розглядаються як інструменти, що сприяють швидкому обміну інформацією та колективній мобілізації. У розділі розглядається, як ці платформи дозволяють користувачам впроваджувати соціальні норми та висловлювати колективну незгоду, бойкотуючи або засуджуючи тих, хто порушує стандарти спільноти або вдається до суперечливої поведінки.

У цьому розділі критично проаналізовано вплив культури відміни, обговорено як її корисність у дотриманні суспільних норм, так і її потенційну шкоду. З позитивного боку, культура відміни може слугувати потужним інструментом соціальної справедливості, надаючи маргіналізованим

спільнотам голос, щоб кинути виклик домінуючим культурним наративам і притягнути до відповідальності впливових діячів. З іншого боку, у розділі також обговорюються негативні наслідки, такі як ризик натовпу, коли люди можуть зіткнутися з серйозними наслідками, включаючи погіршення психічного здоров'я, соціальну ізоляцію та професійну шкоду, без справедливого судового процесу.

Далі в розділі досліджується психологічний вплив "скасування" та ширші соціальні наслідки. Обговорюється, як публічна ганьба може призвести до значних страждань і довготривалої шкоди особистому та професійному життю людей. Наратив також ставить під сумнів стійкість культури "скасування" як форми соціальної справедливості, припускаючи, що хоча вона може виправляти певну поведінку, їй часто бракує нюансів і прощення.

Розділ завершується обговоренням етичних аспектів культури скасування. Вона закликає до більш тонкого підходу, який враховує складність людської поведінки і потенціал для змін. Підкреслюється потреба в механізмах, які передбачають спокуту і реабілітацію, а не просто каральні заходи, щоб сприяти формуванню більш співчутливого і розуміючого суспільства.

Загалом, цей розділ містить ретельний аналіз культури скасування, визнаючи її силу та пастки. Вона виступає за збалансовані підходи, які поважають як потребу в соціальній відповідальності, так і вроджену здатність людини до зростання і змін. Аналіз показує, що хоча культура відміни може бути рушійною силою соціальних змін, вона потребує ретельного розгляду, щоб уникнути увічнення циклів виключення та відплати.

Розділ 2. Аналіз проявів культури скасування в китайському контексті

2.1. Особливості культури скасування у китайському суспільстві

У європейській культурі людина сприймається як сформована, стійка особистість, що володіє певними особистісними характеристиками, цілями, установками, суб'єктивними відчуттями тощо. Індивідуалізм культивується в цих країнах з раннього дитинства і проявляється в зароджуваному прагненні дитини до самоідентифікації. У Китаї зовсім інше уявлення про особистість. Громадянин Китаю постійно намагається належати до певної групи людей або до суспільства в цілому та інтерпретувати себе через призму цього суспільства. Через цю особливість китайського суспільства людям, культуру яких ми розглядаємо, притаманні такі якості, як лояльність, повага та ввічливість. Для китайської культури соціальні відносини є більш важливими, ніж індивідуальні потреби [15].

За словами А.А. Маслоу, різні соціальні групи, клани і спільноти відіграють важливу роль для людей в Китаї. До них відносяться сім'я, клан і кровні родичі, близькі знайомі та колеги по роботі. Така самоідентифікація склалася історично, люди "усвідомлюють свої якості насамперед через оцінку цих якостей групою, і в цьому відношенні свідомість китайців є групо-орієнтованою, на відміну від его-орієнтованої свідомості представників західної цивілізації". На користь цього твердження свідчить той факт, що в китайській мові довгий час не існувало слова "особистість", оскільки незалежне існування індивіда в минулому не визнавалося. Причиною цього були соціально-економічні умови, які існували в Китаї протягом багатьох століть [32].

У Китаї людина в суспільстві існує не для того, щоб панувати над іншими, а для того, щоб дотримуватися традицій і норм та жити в гармонії з іншими. Багато дослідників відносять до національного духу такі моральні якості: честь і благородство душі, благодушність і терплячість, патріотизм і

практичність китайців. У китайському суспільстві домінує жертвовність, тоді як на Заході відбувається постійна боротьба між людьми. Для китайців важливі групи, спільноти та клани. Однак для розвитку суспільства необхідна людина, яка координує діяльність групи, тобто лідер. Оскільки в Китаї переважає колективізм, лідери мають великий вплив на соціалізацію індивідів, виражаючи інтереси групи, формуючи спосіб їх реалізації та структуру. З цієї причини лідери відіграють важливу роль у китайському суспільстві, а їхня необхідність зумовлена історичною, соціальною та економічною структурою [32].

Хоча соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter і YouTube, відомі в усьому світі, вони заблоковані в Китаї через правила, що регулюють використання Інтернету. Система фільтрації інформації в Китаї називається 金盾工程 (Проект "Золотий щит"), неофіційно також відома як Великий китайський брандмауер. Її розробка почалася в 1998 році, коли Міністерство громадської безпеки Китаю вирішило боротися зі злочинами проти державної влади та контролювати їх. Оскільки використання соціальних мереж продовжує поширюватися по всьому світу, популярними платформами в Китаї сьогодні є Sina Weibo, Wechat, Tencent Weibo і Yuoku [10].

Weibo - найпопулярніший китайський веб-сайт мікроблогів, яким користуються понад 30% населення світу, що за рівнем проникнення на ринок можна порівняти з Twitter у США. Ця платформа відіграє ключову роль у формуванні онлайн-дискурсу в Китаї. Розроблена і керована корпорацією Sina, Weibo працює під суворим регуляторним наглядом, що відображає ширшу державну політику щодо контролю над ЗМІ та інтернетом.

Комп'ютерні системи Weibo ретельно перевіряють кожен мікроблог перед публікацією. Цей автоматизований процес перевірки покликаний виявити і видалити пости, які містять образливий, на думку системи, контент або посилання на заборонені групи і заборонені слова. Критерії цензури

динамічні, вони постійно оновлюються, оскільки з'являються нові терміни і теми, які влада може вважати чутливими [55]

Роль Weibo в цифровій культурі Китаю виходить за рамки простого спілкування; він виступає барометром суспільних норм і толерантності уряду до різних питань. Коли допис або тема стають особливо суперечливими, це може призвести до так званої "культури скасування", коли окремі особи або ідеї піддаються ostracizmu через масову критику в Інтернеті або офіційні санкції. Це явище на Weibo відображає ширші глобальні тенденції, але унікально сформоване китайською нормативно-правовою базою, яка контролює поширення інформації та керує громадською думкою.

Вплив культури скасування в Китаї, якому сприяють такі платформи, як Weibo, ілюструє складну взаємодію між технологіями, управлінням і суспільними цінностями. Вона слугує як інструментом соціального примусу до дотримання норм, так і методом колективного самовираження в межах, встановлених китайським цензурним законодавством. Ця динаміка підкреслює значну роль цифрових платформ у сучасному управлінні та соціальному регулюванні, особливо в умовах жорсткого контролю за свободою вираження поглядів.

Заборонені такі слова і словосполучення: "некомпетентний правитель", "я проти", "міграція", "18+", будь-які згадки про сексуальні стосунки, "іслам", "конфлікт", "марш". Китай також створив "сім основних кордонів" для посилення контролю над інформацією та запобігання поширенню неправдивих чуток. Закони і правила, соціалістична система, державні інтереси, громадянські права, соціальний і громадський порядок, мораль і правдивість інформації - це теми, які заборонено обговорювати в Інтернеті. Під заборону підпадають усі теми, які можуть зашкодити державній безпеці та стабільності суспільства. Варто зазначити, що цензурі піддаються не тільки тексти, але й зображення, щоб не допустити негативних висловлювань про країну і Комуністичну партію [55].

Розвиток культури скасування в класичному розумінні в Китаї неможливий. Причиною цього є тотальний контроль і цензура в китайській мережі та неможливість запозичення цього явища із західних культур. Але є зовсім інше і більш масове явище, яке має багато спільного з культурою скасування. Систематичне поширення політики та поглядів правлячої партії в країні отримало додатковий поштовх після того, як у вересні цього року президент Китаю Сі Цзіньпін наказав провести масштабні заходи з очищення індустрії розваг. Основними методами впливу та цензури стали: Професійні заборони для кінозірок з "неприйнятною" політикою, мінімальні зарплати для них та обмеження на онлайн-дискусії щодо питань, які їх стосуються.

Телеканалам та онлайн-платформам було доручено "суворо контролювати відбір провідних акторів і гостей телешоу та підтримувати політичну освіту, моральну поведінку, художній рівень і соціальну оцінку як стандарти відбору", згідно із заявою, опублікованою Національним управлінням радіо і телебачення Китайської Народної Республіки 2 вересня 2021 року. Наступного дня в інтерв'ю виданню People's Daily чиновники міністерства пообіцяли посилити покарання для "неетичних" знаменитостей і відігравати більшу роль у регулюванні діяльності медіакомпаній. Чиновники також повідомили про платформи, які не переглядають контент, і зазначили, що вони потребують найбільшої уваги [42].

Китайський регулятор кіберпростору змусив платформи соціальних мереж видалити всі відгуки про знаменитостей. Китай відомий у всьому світі як країна з прийнятою соціальною ієрархією, втрата якої може обмежити доступ до будь-яких дій - покупок, користування суспільними благами, вільних подорожей. Одна з найпопулярніших кінозірок Китаю, Чжао Вей, також потрапила до чорного списку китайського інтернету за "негідну поведінку". Її фільми були видалені з потокових сайтів, а її фан-клуб втратив свою сторінку на Weibo. У серпні 2021 року актрису Чжен Шуан зобов'язали сплатити 299 мільйонів юанів (понад 1 мільярд юанів) прострочених податків

і штрафів, що також було виявлено в рамках чорного списку, а 145 акаунтів Weibo, які захищали кінозірку Кріса Ву через звинувачення у згвалтуванні, були закриті за, як висловилося платформа, "публікацію інформації, що становить загрозу громадському порядку [38]

2.2. Вплив руху MeToo на статус жінок у Китаї

Рух MeToo в Китаї розпочався у 2018 році, коли в соціальних мережах стало відомо про кілька гучних випадків сексуального насильства та домагань. Відтоді рух набирає обертів, дедалі більше жінок діляться своїм досвідом і вимагають змін. "Спонтанного соціального руху такої ширини і глибини в Китаї не спостерігалося десятиліттями" [31]. Хоча цей рух зіткнувся з певними проблемами в Китаї, включаючи цензуру і переслідування активістів, він також спричинив важливі розмови про згоду, гендерну рівність і роль жінок у китайському суспільстві. Багато громадських організацій та окремих осіб докладають усіх зусиль, щоб змінити ситуацію та підвищити обізнаність про ці важливі питання. Рух MeToo в Китаї пролив світло на динаміку влади, яка часто розігрується у випадках сексуального насильства і домагань. У багатьох випадках впливових чоловіків звинувачують у зловживанні своїм становищем для експлуатації та домагань до жінок, які є менш впливовими і мають менше ресурсів для самозахисту.

Ця динаміка займає центральне місце в китайському русі MeToo, де багато активістів домагаються посилення правового захисту жертв і більшої уваги до притягнення впливових осіб до відповідальності за їхні дії. Водночас увага також приділяється досвіду маргіналізованих жінок, які можуть бути ще більш вразливими до зловживань через свій соціальний чи економічний статус. Загалом, рух MeToo в Китаї допоміг пролити світло на поширеність сексуального насильства та домагань у китайському суспільстві та спричинив важливі дискусії про владу, привілеї та гендерну нерівність.

Через конфуціанську філософію китайське суспільство було дуже консервативним щодо сексуальних питань. Однак це не завадило жінкам

вийти до громадськості, щоб зробити свої випадки сексуального насильства помітними, адже у 2018 році "невелика хвиля випадків #MeToo набула розголосу в Китаї" [31].

"Перша хвиля #MeToo в Китаї почалася на початку 2018 року, коли жінка, яка проживає в США, на ім'я Ло Сісі, звинуватила свого колишнього професора Чен Сяову в сексуальних домаганнях на Weibo. (Він заперечував будь-які правопорушення, але, як повідомляється, був звільнений.) Вона, ймовірно, була першою жінкою, яка публічно виступила зі звинуваченнями, використовуючи своє справжнє ім'я. За нею послідувало кілька інших історій, які то спалахували в інтернеті, то зникали. Але саме історія Сяньцзі допомогла #MeToo досягти критичної маси: наприкінці липня використання фрази "сексуальні домагання" у WeChat перевищило тридцять мільйонів; на початку року ця ж фраза більшу частину часу коливалася на рівні менше мільйона" [59].

"Влітку 2018 року, невдовзі після того, як Сяньцзі дізналася про безліч судових справ проти голлівудського кінопродюсера Гарві Вайнштейна, вона вирішила записати власний досвід китайською мовою на своєму акаунті в WeChat - частково на знак солідарності з подругою дитинства, яка одного разу розповіла їй, що пережила зґвалтування" [36].

У своєму есе на Weibo Сяньцзі звинуватила одного з найвідоміших китайських телеведучих Чжу Цзюня в сексуальних домаганнях у його гримерці, коли Сяньцзі проходила стажування на державному мовнику CCTV. "Сяньцзі стверджує, що поскаржилася в місцеву поліцію, але там їй порадили відмовитися від звинувачень, оскільки пан Чжу був відомим телеведучим і його "позитивний вплив" на суспільство мав би змусити її задуматися" [36].

"Незважаючи на попередження поліції, тиск на її сім'ю, цензуру в Інтернеті та домагання, Чжоу не здалася - одна з небагатьох, хто дійшов до

суду за звинуваченнями в сексуальному насильстві, яке в Китаї до минулого року не визнавалося підставою для судового позову" [43].

Також знадобилося два роки, щоб справа дійшла до суду, а в день судового засідання 100 людей прийшли підтримати Сяньцзі перед будівлею Пекінського суду. "Це був рідкісний проблиск публічної демонстрації в Китаї, де громадянське суспільство і протести придушувалися в останні роки" [43].

"Її справа проти Чжу спочатку була подана відповідно до закону про "права особистості", що охоплює права, пов'язані зі здоров'ям і тілом людини. Але пізніше її адвокати попросили розглянути її відповідно до закону про сексуальні домагання, який був прийнятий у 2020 році".

Однак суд відхилив вимоги Сяньцзі, оскільки "докази, надані 29-річною жінкою, були "недостатніми" для доведення ймовірних сексуальних домагань".

Хоча Сяньцзі програла, "прихильники сказали, що вона здобула перемогу в боротьбі за права жінок, довівши свою справу до суду і об'єднавши незнайомих людей у катарсисному моменті солідарності".

"Справа Сяньцзі здається історією тріумфу транснаціональної феміністичної політики та глобальної гендерної солідарності. #MeToo, глобальний феміністичний рух, нарешті дійшов до Китаю, а соціальні мережі дозволили феміністичній мові, політиці, діяльності та чутливості перетнути китайський кордон, незважаючи на режим цензури та авторитарний контроль Китаю. Китайські активістки були поінформовані та натхненні тим, що відбувалося за межами Китаю, а китайський феміністичний рух набув глобального розголосу, з потенціалом породження транснаціональної солідарності, якщо не сестринства" [24].

Тим не менш, позиція китайської держави щодо прав жінок є досить складною. "Якщо за часів соціалізму Комуністична партія Китаю була відома

своїм державним фемінізмом і прогресивною політикою гендерної рівності, то зараз вона нетерпима до таких феміністичних рухів, як #MeToo, головним чином тому, що вони походять із "Заходу". Тож хоча в теорії та в риториці партія все ще відстоює політику гендерної рівності, інше політичне міркування бере гору: необхідність підтримувати легітимність через забезпечення соціальної стабільності та соціального порядку" [24].

Справа Кріс Ву справила значний вплив на рух MeToo в Китаї, як з точки зору підвищення обізнаності про проблеми сексуального насильства і домагань, так і з точки зору розпалювання дискусії про ефективність руху у вирішенні цих питань.

Хоча китайський рух MeToo продовжує стикатися зі значними проблемами, новий фокус на справі Кріс Ву допоміг підвищити обізнаність громадськості про проблему сексуального насильства та домагань і спричинив важливі дискусії про необхідність більшої підтримки жертв сексуальних злочинів і посилення відповідальності за домагання та напади.

2.3. Аналіз кейсу Кріса Ву: наслідки культури скасування

По-перше, важливо зрозуміти, хто такий Кріс Ву. Відомий також під своїм китайським ім'ям 吴亦凡 (Ву І Фан), Кріс народився в Китаї, але більшу частину свого дитинства провів у Канаді, що призвело до того, що його канадське громадянство зіграло значну роль у його подальших юридичних проблемах. У 18 років він пройшов прослуховування в корейській розважальній компанії SM-Entertainment у Ванкувері і став стажером КРОР. Він став одинадцятим учасником китайсько-корейського бойз-бенду EXO, який досяг величезного успіху в Азії. Після виходу з гурту Кріс повернувся до Китаю, щоб продовжити свою сольну кар'єру, ставши однією з найбільших китайських знаменитостей. Він також виступав на міжнародному рівні, зокрема представляв Китай на церемонії вручення премії "Греммі" в Лос-Анджелесі, поступово здобуваючи світове визнання [46].

Коли Ву був заарештований, новина потрапила на перші шпальти різних міжнародних газет та ЗМІ. Китайські ЗМІ, особливо Weibo та інші платформи, відіграли ключову роль у його справі. Скандал, який вибухнув як грим серед ясного неба, почався з допису студентки китайського університету Ду Мейчжу на Weibo. 8 липня 2021 року 17-річна дівчина Ду опублікувала скріншоти розмов між нею та Ву. Скріншоти слугували прямим доказом у звинуваченнях Ву у зґвалтуванні її та інших дівчат, деякі з яких були неповнолітніми та недієздатними через алкогольне сп'яніння. Звинувачення виплили на поверхню через Weibo, і всесвітньо відома зірка Ву опинилася в центрі уваги [29].

Подібно до Twitter, Weibo є однією з найпопулярніших платформ соціальних медіа в Китаї з понад 500 мільйонами активних користувачів щомісяця. Вона слугує потужним інструментом для поширення інформації та формування громадської думки. Weibo має величезну базу користувачів у Китаї, що робить її важливим інструментом для поширення інформації та формування громадської думки. Під час скандалу з Крісом Ву Weibo відіграла важливу роль у швидкому поширенні постів, пов'язаних з його судовою справою. Структура платформи дозволяє швидко поширювати інформацію, яка в цьому випадку містила серйозні звинувачення в сексуальному насильстві, вірусним шляхом. Користувачі швидко долучилися до цього контенту, обмінюючись думками та поширюючи подробиці справи [29].

Вплив Weibo був помітний через кампанії хештегів, які з'явилися незабаром після того, як з'явилися звинувачення. Мільйони користувачів мережі обмінювалися думками з цього приводу, одні підтримували Ву, інші - Ду. Weibo сприяла створенню публічного простору для обговорення та дебатів, використовуючи різні хештеги, такі як #DuMeizhu, що дозволило користувачам ділитися своїми думками відповідно. Такі кампанії, як #ChrisWuArrested і #SupportDuMeizhu, не тільки набули величезного розголосу, але й сприяли широкому громадському обговоренню

представлених доказів і наративів. Ці хештеги стали точками згуртування для дискусій, дебатів і висловлення підтримки чи засудження, ілюструючи здатність Weibo формувати наративні дуги на національному рівні [7].

Більше того, Weibo слугував основним джерелом прямих доказів і платформою для громадського осуду. Коли Ду Мейчжу опублікувала скріншоти та особисті свідчення, які звинувачували Ву в сексуальному насильстві, ці пости не пройшли журналістську перевірку, а були безпосередньо сприйняті громадськістю. Це призвело до негайного громадського осуду і сформувало паралельний дискурс до поточного судового процесу. Користувачі Weibo швидко зайняли свої позиції: одні підтримували невинуватість Ву, поки його провина не була доведена, а інші засуджували його дії на основі звинувачень і доказів, представлених у соціальних мережах [13].

Все, що було пов'язано з цією справою, включаючи дезінформацію, включаючи фейкові новини та чутки, широко обговорювалося і поширювалося. Хоча Ву спочатку заперечував усі звинувачення, незабаром понад 20 жертв виступили зі звинуваченнями на його адресу. Ву, який підтримував різні бренди, одразу ж втратив спонсорську підтримку від послів таких брендів, як Louis Vuitton, Bulgari, Kiehl's, Lancome, L'Oréal і Porsche.

Через "скарги, що порушують закони та правила, а також Конвенцію спільноти Weibo", основний інструмент комунікації Ву з 51 мільйоном підписників, який використовувався для зв'язку з його фанатами та послідовниками, та його лейбл були видалені з Weibo. Незабаром після цього майже всі китайські соціальні мережі закрили акаунти на підтримку Ву, заборонивши або призупинивши їхню діяльність [46].

Одночасно інші китайські онлайн-платформи також не дозволили Ву залишити будь-який слід в Інтернеті: його видалили з TikTok, Baidu, Tencent, iQIYI, Douban тощо. Його музичні твори також зникли з численних

потоків музичних платформ, таких як NetEase і QQ Music [15]. Дуже мало соціальних мереж, де профілі Ву все ще можуть існувати, включають Facebook, Instagram і YouTube, оскільки китайський уряд не має повноважень контролювати іноземні компанії.

Хоча роль Weibo була центральною, традиційні ЗМІ та міжнародні ЗМІ також відіграли значну роль у формуванні дискурсу. Китайські державні та приватні ЗМІ надавали більш структуроване висвітлення подій, часто слідуючи тенденціям соціальних мереж, але з додаванням рівнів перевірки та редакційного нагляду. Їхнє висвітлення мало вирішальне значення для забезпечення більш збалансованого погляду, що контрастує з часто сенсаційними тонами, які можна побачити в соціальних мережах.

Міжнародні ЗМІ, з іншого боку, зосередилися на наслідках цієї справи для китайської індустрії розваг і ширших соціокультурних наслідках. Вони підкреслили відмінності у правовому та медійному висвітленні подібних справ між Китаєм і західними країнами, тим самим додавши міжнародну перспективу до дискурсу. Щодня з'являлися новини, в яких повідомлялося про кожну нову подію, пов'язану зі справою Кріса Ву. За останнє десятиліття TikTok і YouTube Shorts стали одними з найпопулярніших відеоформатів, що дозволяють користувачам створювати і ділитися короткими відеороликами, зазвичай тривалістю від хвилини до максимум трьох хвилин. Короткі трендові відео користуються успіхом у всьому світі, оскільки вони ефективніше привертають увагу аудиторії. Завдяки обмеженню тривалості відео, контент TikTok і YouTube Shorts, як правило, переходить до суті швидше і зрозуміліше, ніж у довших відео [18].

Згідно з 1-хвилинним новинним репортажем, підготовленим радіостанцією Guizhou Radio TV на Tiktok, "Думав, що він репер, але не очікував, що він виявиться "репером". "Фрістайл", тепер у нього є лише "стиль", але немає "свободи". Репортер у шортах сатирично висміює Кріса Ву, використовуючи гостру гру слів. Варто зазначити, що фрістайл - це стиль

імпровізованого репу, музичний текст, який виконується на льоту, без заучування. Саме цю фразу використав Кріс Ву, коли оцінював рівень майстерності реперів-конкурсантів на шоу The Rap Of China.

Крім того, ведучий шоу зазначив, що "Цей інцидент - більше, ніж просто скандал зі знаменитістю. Це попередження для всіх, особливо для тих, хто має ресурси та платформу для виступів, що якщо вони використовують свою владу на зло, то Ву І Фан - це урок, який слід винести з чужих помилок". Це демонструє, що, окрім розважальних елементів через рими та вибухових моментів, ЗМІ також мали на меті забезпечити стримуючий ефект для громадськості, оскільки люди, незалежно від того, відомі вони чи ні, повинні усвідомлювати свою поведінку і не вчитися на прикладі Кріса Ву. Іронічна забава була добре використана телеканалом GZRTV, який висвітлив справу Кріса Ву в саркастичній, але водночас повчальній манері.

Дійсно, як китайські, так і іноземні ЗМІ є важливими гравцями у розкритті деталей історії між Кріс Ву і Ду Мейчжу, оскільки Ву відома в усьому світі. Природно, що деякі ЗМІ підтримували Ву, тоді як інші були на боці Ду. На ранніх етапах, коли Ду вперше опублікувала на Weibo свої докази того, що Ву згвалтував її в стані алкогольного сп'яніння, Ву відкидав усі звинувачення і заявляв, що сам сяде до в'язниці, якщо дійсно вчинив щось зі згаданих дій. Серед китайських ЗМІ існує неоднозначна позиція щодо справи Кріса Ву. Деякі ЗМІ і, звичайно ж, шанувальники Кріса Ву вважали, що Ву невинний, і підозрювали, що Ду є шукачем уваги, який намагається запламувати імідж Ву, фабруючи безпідставні звинувачення і ставлячи під сумнів довіру до Ду. Деякі ЗМІ та прихильники Ду вважали її жалюгідною жертвою, а Ву слід заарештувати якнайшвидше. Після цього в Інтернеті розгорнулася інтенсивна дискусія, переважно на таких сайтах, як Weibo і Wechat. Ду зображували як хоробру страдницю, яка наважилася розповісти свою сумну, жахливу історію, незважаючи на різку критику і можливу негативну реакцію. По мірі того, як з'являлося все більше доказів і все більше

дівчат ділилися своїм схожим неприємним досвідом з Ду, засоби масової інформації стали набагато більше засуджувати Кріс Ву і звертатися на підтримку жертв [13].

Коли стало відомо більше правди, майже всі китайські ЗМІ, політики та представники індустрії розваг зайняли однакову позицію, що "артисти, яких вважають аморальними, повинні бути заборонені довічно", і рішуче засудили Ву. Центральне телебачення Китаю (ССТV) навіть виступило із заявою, в якій закликала до створення кращих загальногалузевих механізмів, щоб "змусити артистів покращувати свої моральні якості і піднімати планку, щоб стати зіркою".

"Бути художником - це не просто професія, це більше про соціальну відповідальність. Тепер, коли інцидент з Кріс Ву набув таких масштабів, це вже не просто плітки індустрії розваг, а юридична справа і публічний інцидент великого впливу, що вимагає всебічного розслідування з боку відповідних органів, щоб зняти будь-які сумніви", - йдеться в заяві.

"Сприймаючи це як урок, ми повинні як ніколи об'єктивно думати про те, хто отримує право носити корону "зірковості", разом із громадським контролем і відповідальністю за те, щоб подавати приклад" [13].

2.4. Аналіз кейсу Чжан Чжехань: вплив культури скасування

Чжан Чжехань, відомий китайський актор, став центральною фігурою у великій суперечці, яка підкреслює вплив і тонкощі китайської "культури скасування". Його історія є яскравим прикладом швидких і тяжких наслідків, які можуть спіткати публічних осіб, що зіткнулися з націоналістичною і політично забарвленою зворотною реакцією [2].

Проблеми Чжана почалися, коли в Інтернеті з'явилися фотографії його візиту до японського храму Ясукуні, відомого тим, що там вшановують пам'ять японських воєнних злочинців. Незважаючи на те, що ці фотографії були зроблені роками раніше під час, здавалося б, безневинного візиту до

відомого туристичного місця, вони розпалили бурю суперечок. Асоціація святині з японським мілітаризмом зробила візит Чжана вкрай образливим для китайських національних почуттів, що призвело до негайного і широкого засудження. За кілька днів реакція призвела до повного стирання присутності Чжана в Інтернеті та видалення його робіт з публічних платформ - наочна демонстрація "культури скасування", яка існує в Китаї [48].

Явище "скасування" в Китаї особливо яскраво виражене в індустрії розваг і передбачає складну взаємодію державних і приватних ЗМІ, а також масових соціальних медіа-платформ. У випадку Чжан Чжеханя його кар'єра була зруйнована без будь-якої формальної можливості для захисту або пояснень, що підкреслює тривожну тенденцію, коли звинувачення в соціальних мережах і обурення громадськості можуть призвести до швидких і незворотних наслідків без потреби в істотних доказах або офіційному судовому рішенні [27].

Офіційно китайський уряд заперечує свою безпосередню причетність до таких інцидентів, але синхронізація репресій проти ЗМІ з ширшими політичними та культурними директивами свідчить про щонайменше мовчазне схвалення, якщо не активну участь у цих діях. Про це також свідчить участь квазідержавних організацій, таких як Китайська асоціація виконавських мистецтв (САРА), яка забезпечила культурний бойкот проти Чжана, що підкреслює значну роль, яку ці органи відіграють у підтримці ідеологічної чистоти та культурного конформізму [17].

Крім того, маніпулювання суспільними настроями є критично важливим аспектом культури скасування. У цифрову епоху те, що часто сприймається як громадська думка, може бути суттєво сконструйоване за допомогою проплачених коментаторів та організованих онлайн-кампаній, відомих як "водяні армії". Ці суб'єкти посилюють певні наративи, щоб вплинути на громадську думку, як у випадку з Чжаном, коли дезінформація та націоналістичний запал були розпалені, щоб посилити обурення

громадськості. Ці сконструйовані настрої відіграли вирішальну роль у легітимізації швидких дій, вжитих проти нього, ілюструючи потужний вплив сконструйованої громадської думки в сучасному Китаї [17].

Один з відомих ЗМІ прокоментував: "Швидке падіння Чжан Чжехана відображає культуру, в якій громадські настрої можуть змінюватися за копійки, маніпулюючи націоналістичним запалом та історичними образами, які глибоко вкорінені в китайській психіці".

Наслідки для Чжана були руйнівними. У професійному плані він зіткнувся з повним затемненням: йому заборонили з'являтися в ЗМІ, його існуючі проекти були зупинені, а його попередні роботи вилучили з продажу. Це не лише знищило його нинішній статус, але й мало на меті стерти його минулий внесок з культурної пам'яті Китаю. Особисто Чжан пережив важкі емоційні та психологічні наслідки, типові для людей, які зазнають такого публічного і стрімкого занепаду. Вплив вийшов за межі його професійного життя, позначившись на його особистій репутації та становищі в суспільстві.

Китайський журналіст зазначив: "Досвід Чжан Чжехана є похмурим нагадуванням про тонкий лід, по якому ходять знаменитості в політичному і культурному ландшафті Китаю" [27].

Цей інцидент є символом ширших проблем, що існують у китайській культурі заборон, де державна цензура, суспільний контроль і цифрове стеження зливаються воедино, створюючи грізний механізм контролю наративів і покарання за інакомислення. Справа Чжан Чжеханя викликає значне занепокоєння щодо ерозії свободи вираження поглядів і відсутності належної правової процедури - питань, які мають резонанс далеко за межами Китаю і підкреслюють нестабільний характер суспільного життя за такого режиму.

Вивчаючи повний обсяг досвіду Чжан Чжеханя, ми бачимо не лише безпосередні наслідки його арешту, але й довгострокові наслідки для

китайського суспільства та державного управління. Це дослідження слугує гострим нагадуванням про виклики, з якими стикаються громадські діячі в Китаї, і є яскравою ілюстрацією складного взаємозв'язку між славою, політикою та культурною приналежністю в сучасному китайському суспільстві. Вона також спонукає до ширших роздумів про динаміку влади, притаманну цифровим і соціальним медіа, де суспільні настрої можуть бути як зброєю, так і суддею.

Насамкінець, історія Чжан Чжехана пропонує глибоке розуміння механізму культурного управління в Китаї, розмірковуючи про глибокі наслідки для людей, які потрапляють під вплив панівних політичних і культурних вітрів. Вона підкреслює необхідність більш тонкого розуміння сил, що формують публічний дискурс у Китаї, і слугує застереженням про крихкість індивідуальних прав перед обличчям масових рухів і цифрових маніпуляцій. Аналіз не лише контекстуалізує особистий наратив Чжана в рамках цих ширших тем, а й висвітлює критичні питання соціального контролю та цензури, які формують суспільне життя та культурний дискурс у сучасному Китаї.

2.5. Висновки до розділу 2

У цьому розділі було ретельно досліджено прояви культури скасування в китайському суспільному контексті, заглибившись у два показові приклади: Кріса Ву та Чжан Чжехана. Ці кейси відіграли важливу роль у висвітленні специфічної динаміки та наслідків культури скасування в суспільстві, де традиційні цінності вигадливо поєднуються, а іноді й суперечать суворому державному нагляду за цифровими платформами та проникаючому впливу глобальних культурних течій.

Аналіз виявив чітку картину культурних і соціальних наслідків, продемонструвавши, що "культура скасування" може виходити за межі суперечок у соціальних мережах і тягнути за собою значні наслідки в реальному світі, включно з суворими юридичними позовами і незворотними

наслідками для кар'єри. Широка реакція громадськості та уряду на ці випадки демонструє складну взаємодію між громадською думкою, наративами контрольованих державою ЗМІ та суворими правовими рамками, яка часто відсутня або менш виражена в західних контекстах.

У Китаї уряд відіграє центральну роль у визначенні наслідків скасування культурних заходів. Державна політика і контрольований медіа-ландшафт значною мірою формують публічний дискурс і створюють наратив навколо дій окремих осіб, що різко контрастує з більш ліберальним медіа-середовищем у західних суспільствах, де громадська думка і незалежні ЗМІ відіграють більшу роль. Така участь держави в Китаї гарантує, що реакція громадськості та ЗМІ тісніше узгоджується з державним порядком денним і національними моральними кодексами, що призводить до більш організованих, а іноді й каральних наслідків.

Крім того, суспільні норми і цінності, якими керуються в таких випадках, відображають глибинний етос китайської культури, де високо цінується суспільна злагода і моральна поведінка. Реакція і подальше скасування таких фігур, як Кріс Ву і Чжан Чжехань, підкреслюють сильний суспільний акцент на публічному іміджі і дотриманні суспільних очікувань, які, хоча і присутні певною мірою в західних культурах, в Китаї дотримуються набагато жорсткіше. Це відображає ширший суспільний механізм, який надає пріоритет колективній репутації над індивідуальним самовираженням - позиція, яка часто призводить до суворіших і масштабніших наслідків для тих, кого вважають порушниками соціальних норм.

Дослідження також підкреслюють значний вплив глобалізації на місцеві культури. Глобальні концепції справедливості та поведінкових стандартів, що поширюються через соціальні мережі, створюють конфлікти з традиційними китайськими культурними нормами та соціальними очікуваннями. Цей перетин породжує нові форми культурних конфліктів і переговорів у китайському суспільстві, які можуть відрізнятися за своєю

динамікою і наслідками від тих, що спостерігаються в західних контекстах, де часто спостерігається більша толерантність до індивідуального самовираження та інакомислення.

Нюанси відмінностей між китайською та західною культурами скасування вимагають подальшого наукового дослідження того, як глобальні явища, такі як культура скасування, локалізуються і проявляються в різних соціально-політичних ландшафтах. Таке дослідження виявляє гостру потребу в культурно-чутливих рамках, які визнають і поважають ці відмінності, водночас розглядаючи ширші наслідки впливу цифрових комунікацій на суспільні норми.

У світлі цих спостережень існує нагальний заклик до політичних міркувань, які б ретельно збалансовували регулювання і свободу вираження поглядів на цифрових платформах, беручи до уваги унікальну культурну і соціальну динаміку суспільств, подібних до Китаю. Перед політиками стоїть завдання дотримання делікатного балансу між створенням соціокультурного середовища, яке поважає як універсальні права людини, так і специфічні місцеві культурні цінності - виклик, який у Китаї, можливо, є більш вираженим, ніж у більш відкритих західних суспільствах.

Зрештою, дослідження культури скасування через призму китайського контексту дає глибоке розуміння складних шляхів, якими глобальні соціальні рухи перетинаються з місцевими традиціями і правилами, впливають на них і переформовуються під їх впливом. Оскільки світ стає дедалі більш взаємопов'язаним, розуміння цих складних взаємовпливів стає необхідним для сприяння глобальній соціокультурній гармонії та для розробки послідовної, культурно-орієнтованої політики в галузі цифрового врядування та збереження культури.

Розділ 3. План комунікативного проєкту для культури скасування в Україні на основі китайського контексту

Складність "культури скасування" з її подвійною здатністю як підтримувати ініціативи соціальної справедливості, так і потенційно придушувати свободу слова, вимагає виваженої комунікаційної стратегії. Ця стратегія має бути ретельно розроблена, щоб врахувати цю динаміку в українському суспільстві і водночас винести цінні уроки з китайського досвіду, де цифровий нагляд і культурний менеджмент пропонують унікальне розуміння контрольованого публічного дискурсу.

Визначення цілей та ключових меседжів. Наріжним каменем цієї стратегії є чіткий, добре сформульований набір цілей, спрямований на сприяння збалансованому розумінню культури скасування. Основна мета - створити середовище, в якому діалог перемагає розбіжності, а конструктивна критика замінює остракізм. Пропагуючи інклюзивний підхід до публічного дискурсу, стратегія має на меті розширити можливості людей для вдумливої участі у вирішенні суспільних проблем.

Щоб досягти цього, кампанія зосередиться на кількох ключових меседжах, покликаних знайти відгук у різних демографічних групах населення України. Однією з центральних тем буде заклик "Думай, перш ніж скасовувати", який пропагує практику перевірки фактів та роздумів перед тим, як брати участь у скасуванні голосування. Цей меседж має на меті пом'якшити імпульсивні реакції, засновані на неперевіреній інформації, зменшити поширення дезінформації та сприяти створенню більш рефлексивної спільноти в Інтернеті.

Ще одним важливим меседжем буде "Діалог, а не остракізм", який має на меті сприяти порозумінню та примиренню різних точок зору. Цей меседж підкреслюватиме важливість конструктивної взаємодії з протилежними поглядами, збагачуючи таким чином суспільний діалог, а не обмежуючи його через виключення. Стратегія ілюструє, як діалог може призвести до більшої

суспільної згуртованості та покращення взаєморозуміння, що є ключовими у демократичному суспільстві.

Ці меседжі будуть передаватися через розповіді, що містять реальні сценарії, які показують негативні наслідки поспішних дій у сфері культури та позитивні результати вдумливого залучення до діалогу. Представляючи ці сценарії, кампанія надасть конкретні приклади повідомлень, які вона хоче просувати, роблячи абстрактні концепції більш близькими та зрозумілими для широких верств населення.

Канали комунікації. Враховуючи всепроникний вплив цифрових платформ у сучасному дискурсі, соціальні мережі слугуватимуть основним каналом для поширення повідомлень кампанії. Такі платформи, як Facebook, Instagram та Telegram, не лише широко використовуються в Україні, але й дозволяють здійснювати цільове поширення повідомлень та інтерактивну взаємодію з аудиторією. Використання цих платформ дозволить кампанії швидко та ефективно охопити широку аудиторію, забезпечуючи зворотній зв'язок та залучення в режимі реального часу.

На додаток до цифрових стратегій, кампанія використовуватиме традиційні медіа-канали для забезпечення всебічного охоплення. Телебачення та радіо залишаються потужними засобами масової інформації в Україні, особливо серед людей старшого віку, які можуть бути не такими активними в Інтернеті. Соціальна реклама буде розроблена таким чином, щоб донести ключові меседжі кампанії під час пікового часу перегляду та прослуховування, що забезпечить максимальне охоплення аудиторії.

Крім того, кампанія буде використовувати освітні семінари та вебінари у співпраці з університетами та професійними організаціями. Ці заходи дадуть змогу глибше зрозуміти нюанси культури скасування, цифрової відповідальності та важливості підтримки відкритого діалогу в суспільстві. Завдяки партнерству з навчальними закладами кампанія може задіяти вже існуючі мережі впливу та довіри, сприяючи низовому підходу до зміни сприйняття та поведінки, пов'язаної з "культурою скасування".

Моніторинг та адаптація стратегії. Для забезпечення ефективності комунікаційних зусиль у рамках кампанії буде впроваджено надійну систему моніторингу з використанням аналітики соціальних мереж, зворотного зв'язку від взаємодії з громадою та опитувань. Ця система відстежуватиме охоплення та вплив різних повідомлень та медіа, надаючи цінні дані, які можуть бути використані для динамічного коригування кампанії.

Регулярний моніторинг дозволить команді визначити, які аспекти кампанії резонують з аудиторією, а які ні. Цей зворотний зв'язок буде безцінним для своєчасного внесення коректив у стратегію, щоб вона залишалася актуальною та ефективною у досягненні поставлених цілей. Наприклад, якщо певні повідомлення не залучають цільову аудиторію або викликають непередбачувану негативну реакцію, стратегію можна швидко змінити, щоб вирішити ці проблеми.

Механізми зворотного зв'язку та коригування стратегії. Для підтримання прозорості та оперативного реагування вкрай важливо створити надійні механізми зворотного зв'язку. Це передбачає створення спеціальних каналів, таких як адреса електронної пошти та гаряча лінія спеціально для кампанії, що дозволить громадськості безпосередньо висловлювати свої занепокоєння та пропозиції. Цей внесок буде неоціненним для внесення коректив до стратегії в режимі реального часу та оперативного вирішення будь-яких питань, що виникають.

Механізми зворотного зв'язку також включатимуть регулярні публічні форуми та сесії запитань і відповідей, що проводитимуться як онлайн, так і в громадських центрах. Ці форуми забезпечать платформу для відкритого діалогу, що дозволить кампанії безпосередньо вирішувати проблеми громадськості та збирати інформацію з перших рук про те, як громада сприймає культуру відмови від тютюну.

Цей комунікаційний план має на меті розробити комплексний підхід до управління "культурою скасування" в Україні. Спираючись на китайський контекст, але адаптуючи стратегію до унікальної культурної та соціальної

структури України, план має на меті сприяти збалансованому та поінформованому суспільному дискурсу. Завдяки формулюванню стратегічних повідомлень, різноманітним каналам комунікації та адаптивним механізмам зворотного зв'язку ця ініціатива має на меті сприяти створенню більш зрозумілого та стійкого цифрового суспільства в Україні. Успіх цієї стратегії залежатиме не лише від ефективного поширення повідомлень, але й від постійного діалогу з громадськістю, що гарантуватиме, що підхід розвиватиметься відповідно до суспільних потреб та перспектив. Постійна взаємодія з громадськістю допоможе не лише вдосконалити комунікаційні зусилля, але й побудувати фундамент довіри та співпраці, необхідний для будь-якої ініціативи з культурних змін.

Адаптивність стратегії матиме вирішальне значення, оскільки динаміка громадської думки та цифрової взаємодії постійно змінюється. Створивши план, який передбачатиме ці зміни та реагуватиме на них, кампанія зможе залишатися в авангарді дискусій навколо культури скасування, спрямовуючи їх до більш конструктивних результатів. Основна увага буде зосереджена на освіті та розширенні прав і можливостей, допомагаючи людям зрозуміти вплив їхніх цифрових дій і заохочуючи перехід до більш продуманої поведінки в Інтернеті.

Зрештою, ефективність кампанії залежатиме від її здатності об'єднати ці стратегічні елементи в єдине ціле та динамічне зусилля. Використовуючи сильні сторони як цифрових, так і традиційних медіа, залучаючи освітні ініціативи та підтримуючи гнучку систему реагування, ця стратегія має на меті трансформувати сприйняття та впровадження культури скасування в Україні. Вона має на меті не лише пом'якшити негативні аспекти "культури скасування", а й покращити суспільний дискурс, зробивши його більш інклюзивним, рефлексивним і шанобливим. Такий підхід, попри свою амбітність, має важливе значення для створення суспільного середовища, в якому чувають і цінують різноманітні голоси, що сприяє створенню багатого полотна українського суспільного життя.

Висновки

У цій роботі представлено поглиблене дослідження культури скасування, зокрема в унікальному соціокультурному та політичному середовищі Китаю. Вона досліджує це явище як глобальний і локальний прояв, вивчаючи, як його практики впливають і змінюються під впливом специфічного контексту китайського суспільства.

Дослідження починається з контекстуалізації культури скасування в ширшому контексті глобальних соціальних явищ, визначення її механізмів та наслідків через порівняльну лінзу. Культура скасування, хоча і є універсальним явищем, що характеризується публічним соромом і соціальним остракізмом, проявляється по-різному в різних умовах, залежно від локального культурного, політичного і технологічного ландшафту. У Китаї перетин державного контролю, традиційних цінностей і швидкої діджиталізації створює унікальне середовище, в якому культура скасування грає інакше, ніж у західних контекстах. Це створює сприятливе підґрунтя для вивчення того, як глобальні явища адаптуються та трансформуються на місцевому рівні.

Одним з основних фокусів аналізу є роль цифрових платформ у поширенні та вкоріненні культури скасування в китайському суспільстві. У ній детально описано, як, незважаючи на суворе регуляторне середовище Китаю, соціальні медіа-платформи стали ключовим простором для культурних переговорів і конфліктів. Ці платформи слугують подвійним цілям: вони є інструментами державного нагляду та контролю, але водночас пропонують простір для громадянської активності та контрдискурсу. Ця подвійність суттєво впливає на особисте та соціальне життя людей, надаючи можливості для активізму та соціальної підтримки, водночас наражаючи їх на громадський осуд та державний контроль.

У роботі ретельно проаналізовано психологічний вплив культури скасування. Вона підкреслює серйозні наслідки для людей, які стали мішенню цього явища, зазначаючи, що наслідки виходять за рамки

безпосереднього стресу і призводять до довгострокових психологічних наслідків та соціальної ізоляції. Постійність цифрових слідів посилює ці наслідки, оскільки минулі дії чи висловлювання залишаються доступними на цифрових платформах на невизначений час. Цей аспект культури анулювання виявляє тривожний вимір, коли люди не можуть втекти від свого минулого, їх постійно переслідують їхні цифрові історії.

В економічному аспекті в роботі розглядаються глибокі наслідки для тих, хто постраждав від культури скасування. У ній детально розглядається, як шкода, завдана професійній репутації, може призвести до втрати роботи, погіршення кар'єрних перспектив і тривалих періодів безробіття. Економічна нестабільність, спричинена культурою анулювання, впливає не лише на безпосередньо залучених осіб, а й має ширші наслідки для суспільної згуртованості та економічної стабільності. У тексті стверджується, що ці економічні наслідки є симптомами глибших соціальних і структурних проблем, які культура скасування може вивести на перший план.

З точки зору соціальної динаміки, в роботі детально розглядається, як культура скасування слугує одночасно дзеркалом і формотворцем суспільних цінностей. Вона функціонує як рефлексивний механізм, який може зміцнювати суспільні норми та владні структури, часто слугуючи для увічнення існуючих нерівностей. Однак вона також діє як підризна сила, надаючи маргіналізованим групам платформу для того, щоб кинути виклик і переглянути ці норми. Аналіз занурюється у складнощі того, як культура скасування може як підривати, так і посилювати системну нерівність, залежно від динаміки конкретних ситуацій та залучених акторів.

Культурна поляризація, посилена культурою скасування, є ще однією важливою сферою дослідження. У роботі обговорюється, як соціальні медіа-платформи, покликані максимізувати залучення, часто сприяють поширенню контенту, що поглиблює суспільні розбіжності. Цей механізм підживлює цикл безперервного ідеологічного конфлікту, що робить примирення і взаєморозуміння дедалі складнішим. Людина критично оцінює,

як дизайн соціальних медіа-платформ сприяє такій поляризації, припускаючи, що сама архітектура цих платформ потребує перегляду, якщо ми хочемо сприяти суспільній гармонії.

Крім того, в роботі розглядаються етичні виклики, пов'язані з культурою скасування, зокрема суперечності між свободою слова та необхідністю підзвітності. Вона критикує часто непропорційний характер публічної ганьби та остракізму, що застосовуються в культурі скасування, закликаючи до більш тонкої та пропорційної реакції на правопорушення. Людина виступає за створення механізмів, які врівноважують право на свободу вираження поглядів з необхідністю притягнення до відповідальності у справедливий і реабілітаційний, а не лише каральний спосіб.

Насамкінець, робота пропонує нюансований погляд на культуру скасування, ілюструючи її складність і різноманітні впливи, які вона має на окремих осіб і суспільства, особливо в унікальному соціально-політичному ландшафті Китаю. Це дослідження робить значний внесок в академічний дискурс про роль цифрових комунікацій у сучасному соціальному управлінні, пропонуючи ідеї, актуальні для політиків, платформ соціальних мереж і світової спільноти, які намагаються подолати виклики цифрового взаємопов'язаного світу. Висновки, зроблені в цьому дослідженні, підкреслюють необхідність подальшого вивчення та діалогу щодо механізмів соціального контролю та впливу в цифрову епоху, висвітлюючи постійну еволюцію соціальних норм і цінностей в умовах стрімкого технологічного прогресу. Це комплексне дослідження збагачує як академічне, так і практичне розуміння перетинів між технологіями, культурою та управлінням, надаючи комплексний аналіз, який має вирішальне значення для всіх, хто цікавиться динамікою сучасних соціальних явищ.

Список використаних джерел

1. Bakshy, Mason, Hofman, Watts. Everyone's an Influencer: Quantifying Influence on Twitter // p. 2-3. 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/221520053_Everyone's_an_Influencer_Quantifying_Influence_on_Twitter
2. Bingqing Yang. China's Nationalist Cancel Culture // The Diplomat. 2021. URL: <https://thediplomat.com/2021/09/chinas-nationalist-cancel-culture/>
3. Bone C. The Mandalorian's Gina Carano Continues To Mock Vaccines And Mail-In Votes // We Got This Covered. 2020. URL: <https://wegotthiscovered.com/tv/mandalorian-star-gina-carano-mocking-covid-vaccine-mailin-votes/>
4. Bowser J. Primark sacks three suppliers for using child labour // Campaign. 2008. URL: <https://www.campaignlive.co.uk/article/primark-sacks-three-suppliers-using-child-labour/817208>
5. Cambridge University Press. Cancel culture // Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cancel-culture>
6. Cartledge P. Ostracism: Selection and De-selection in Ancient Greece // History and Policy. 2023. URL: <https://www.historyandpolicy.org/policy-papers/papers/ostracism-selection-a>
7. Chang, X. China's Weibo: Political and Social Implications // Association for Asian Studies. URL: <https://www.asianstudies.org/publications/ea/archives/chinas-weibo-political-and-social-implications/>

8. Chaudhari A. Greenpeace, Nestlé, and the Palm Oil Controversy: Social Media Driving Change? // IBS Center for Management Research. 2012. URL:
https://search.alexanderstreet.com/preview/work/bibliographic_entity%7Cbibliographic_details%7C2778258
9. Cheng Q. Internal Control and Operational Efficiency. // Contemporary Accounting Research. 2018. 35 (2). P. 1102-1139. URL:
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1911-3846.12409>
10. Chinese web filtering 'erratic'. BBC Home: website. URL:
<http://news.bbP.co.uk/2/hi/technology/6990842.stm>
11. Coombs T. Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding. SAGE Publications. 2007. 165 p.
12. Daily Sabah. Burger King axes 89 franchises in Germany over scandals // Daily Sabah. 2014. URL:
<https://www.dailysabah.com/economy/2014/11/24/burger-king-axes-89-franchises-in-germany-over-scandals>
13. Davis, R. Kris Wu's Career in Jeopardy as China State Media Call for Investigation of Sexual Misconduct Claims // Variety. 2021. URL:
<https://variety.com/2021/film/news/kris-wu-date-rape-allegations-criticis-m-1235024177>
14. Daw, S. A Complete Timeline of Kevin Hart's Oscar-Hosting Controversy, From Tweets to Apologies // Billboard. 2020. URL:
<https://www.billboard.com/music/awards/kevin-hart-oscar-hosting-controversy-timeline-8492982/>
15. Fan, L. 吴亦凡被刑拘后遭全网封杀！社交账号被封 所有音乐作品下架 // Phoenix Media Investment. 2021. URL:

<https://web.archive.org/web/20210801235002/https://news.ifeng.com/c/88MQFzPUFO6>

16. Fearn-Banks K. Crisis Communications: A Casebook Approach. Routledge; 3rd edition. 154 p.
17. Feng. China Erases Thousands of Social Media Accounts for Vulgarly, Negativity and More // NPR. 2022. URL: <https://www.npr.org/2022/03/03/1084310580/china-erases-thousands-of-social-media-accounts-for-vulgarity-negativity-and-mor>
18. Flew. Understanding the Role of Social Media in Contemporary China // SAGE Journals. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2059436416662037>
19. Francis, Ara A. 'Social Constructionism in the Symbolic Interactionist Tradition', in Wayne H. Brekhus, Thomas DeGloma, and William Ryan Force (eds). The Oxford Handbook of Symbolic Interactionism // Oxford Handbooks. Oxford Academic. 2024. URL: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190082161.013.7>
20. Greenpeace UK. Have a Break? [Video] // YouTube. 2010. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VaJjPRwExO8>
21. History.com Editors. Murder at the Altamont Festival brings the 1960s to a violent end // A+E Networks EMEA. 2009. URL: <https://www.history.com/this-day-in-history/the-altamont-festival-brings-the-1960s-to-a-violent-end>
22. Holtzhausen D. R., Roberts G. F. An Investigation into the Role of Image Repair Theory in Strategic Conflict Management. // Journal of Public Relations Research. 2009. 21 (2). P. 165-186. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10627260802557431>

23. Horston. Ellen DeGeneres: toxic workplace allegations are 'misogynistic' // The Guardian. 2021. URL:
<https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2021/may/13/ellen-degeneres-toxic-workplace-allegations-talk-show-ending>
24. Huang, S. & Sun, W. #MeToo in China: Transnational Feminist Politics in the Chinese Context // Feminist Media Studies. 2021. 21:4, 677-681
25. Jennifer Jacquet. Is Shame Necessary? New Uses for an Old Tool // Pantheon Books. C. 1-5
26. Jon Ronson. So You've Been Publicly Shamed // Picador. C.5-7
27. Jones. Cyber-bullying and Fake News: What You Should Know About the Zhang Zhehan Story // What's on Weibo. URL:
<https://www.whatsonweibo.com/op-ed-|-cyber-bullying-and-fake-news-what-you-should-know-about-the-zhang-zhehan-story/>
28. Kim, Chung, Lee. The Resurgence and Popularization of Feminism in South Korea: Key Issues and Challenges for Contemporary Feminist Activism // The Academy of Korean Studies. 2021. URL:
https://www.researchgate.net/publication/357714828_The_Resurgence_and_Popularization_of_Feminism_in_South_Korea_Key_Issues_and_Challenges_for_Contemporary_Feminist_Activism
29. Koreaboo. Kris Wu vs. Du Meizhu — The Full Timeline Of Events That Has Taken Over Chinese And International Media // Koreaboo. 2021. URL:
<https://marketingtochina.com/top-10-social-media-in-china-for-marketing>
30. Lampros D. Cancel Culture's rise to Necessity // Medium. 2020. URL:
<https://medium.com/@dinah.lampros/cancel-cultures-rise-to-necessity-2a58bae0349a>

31. Lin, Z. & Yang, L. Individual and Collective Empowerment: Women's Voices in the #MeToo Movement in China // Asian Journal of Women's Studies. 2019. 25:1, 117-131
32. Ma S. Chinese court rejects singer Kris Wu's appeal against rape conviction // South China Morning Post. 2023. URL: <https://www.scmp.com/news/china/politics/article/3242724/chinese-court-rejects-singer-kris-wus-appeal-against-rape-conviction>
33. Margaret L. Andersen. Thinking about Women: Sociological Perspectives on Sex and Gender // Pearson. 2019. C. 203-204
34. Marketing Week. Primark pushes ethical stance after child labour accusations // Marketing Week. 2008. URL: <https://www.marketingweek.com/primark-pushes-ethical-stance-after-child-labour-accusations/>
35. Merriam-Webster. What It Means to Get 'Canceled' // Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/cancel-culture-words-were-watching>
36. Ni, V. China #MeToo: Court to Hear Landmark Case of Intern versus TV Star // BBC News. 2020. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-55140026>
37. Noam Chomsky. Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media // Pantheon Books. 1988. C.34-35
38. One of China's Biggest Film Stars Becomes Target of Beijing's Crackdown. Bloomberg: website. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-08-27/top-chinese-star-zhao-wei-clipped-on-country-s-internet>

39. Paul Michael Garrett. From ‘Solid Modernity’ to ‘Liquid Modernity’? Zygmunt Bauman and Social Work // The British Journal of Social Work. Volume 42, Issue 4. June 2012. P. 634–651. URL: <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcr094>
40. Saad N. Ellen DeGeneres apologizes, but admits her kind reputation is ‘tricky’ // Los Angeles Times. 2020. URL: <https://www.latimes.com/entertainment-arts/tv/story/2020-09-21/ellen-de-generes-misconduct-allegations-apology-monologue>
41. Seibt S. How Greenpeace reduced Nestlé’s Kit Kat to virtual crumbs // France24.com. 2010. URL: <https://www.france24.com/en/20100402-how-greenpeace-reduced-nestle/C3%A9%E2%80%99-kit-kat-virtual-crumbs>
42. Statement of the National Radio and Television Administration of the People's Republic of China. Politics people : website. URL: <http://politics.people.com.cn/n1/2021/0902/c1001-32215990.html>
43. Su, A. Her #MeToo Trial’s Making History in China and Sparking Rare Solidarity // Los Angeles Times. 2020. URL: <https://www.latimes.com/world-nation/story/2020-12-03/china-me-too-xianzi-zhu-jun-trial>
44. Susan Neiman. Moral Clarity: A Guide for Grown-Up Idealists // Harcourt. 2008. C.340-345
45. Talia Lavin. Culture Warlords: My Journey Into the Dark Web of White Supremacy // Hachette Books. 2020. C.59-60
46. Tan, M. Z. Chinese rapper Kris Wu denies accusations he raped over 30 women, including minors // Malay Mail. 2021. URL: <https://www.malaymail.com/news/showbiz/2021/07/19/chinese-rapper-kris-wu-denies-accusations-he-raped-over-30-women-including/1991010>

47. Tarleton Gillespie. Custodians of the Internet: Platforms, Content Moderation, and the Hidden Decisions That Shape Social Media // Yale University Press. 2018. C.256-261
48. The Associated Press. URL:
<https://www.nbcnews.com/id/wbna11980764>
49. The View. Olivia Jade Apologizes for College Admissions Scandal, Part 1 | The View [Video] // YouTube. 2021. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=8mzx7UnbtX4>
50. Ulmer R. R., Sellnow T. L., Seeger M. W. Effective crisis communication: Moving from crisis to opportunity. Sage Publications. 2017. 216 p.
51. Utz S. Show me your friends and I will tell you what type of person you are: How one's profile, number of friends, and type of friends influence impression formation on social network sites. // Journal of Computer-Mediated Communication. 2010. 15 (2). P. 314–335.
52. Vogel-Scibilia, Suzanne. Ostracism: The Power of Silence // Psychiatric Services - PSYCHIAT SERVICES. 2003. P. 114.
53. Watson E. The Origin Of Woke: How The Death Of Woke Led To The Birth Of Cancel Culture // Okayplayer. 2020. URL:
<https://www.okayplayer.com/originals/what-does-woke-mean-history-origins-cancel-culture.html>
54. Wellman B, Quan-Haase A, Witte J, Hampton K. Does the Internet Increase, Decrease, or Supplement Social Capital? Social Networks, Participation, and Community Commitment // Am Behav Sci. 2001;45(3):436-455. URL:
<https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/viewFile/2114/895>

55. Ying Jiang. Social Media and e-Diplomacy in China: Scrutinizing the Power of Weibo. Palgrave Macmillan. 2017. 147 p.
56. Young J. Rise and fall of Chrissy Teigen: How a cyberbullying scandal pierced her image, nearly derailed her career // Fox News Channel. 2021. URL:
<https://www.foxnews.com/entertainment/rise-fall-chrissy-teigen-cyberbullying-scandal-career>
57. Young L. OATLY'S BLACKSTONE CONTROVERSY: WHY BIG INVESTMENT IS BAD NEWS FOR SUSTAINABLE BUSINESSES // Eco-Age. 2020. URL:
<https://eco-age.com/resources/why-oatly-blackstone-investment-bad-news/>
58. Zeynep Tufekci. Twitter and Tear Gas // Yale University Press. 2017. C 103-105
59. Zhang, H. One Year of #MeToo: How the Movement Eludes Government Surveillance in China // The New Yorker. 2018. URL:
<https://www.newyorker.com/news/news-desk/one-year-of-metoo-how-the-movement-eludes-government-surveillance-in-china>
60. Дюркгейм Е. Соціологія. Її предмет, метод, призначення // М. 1995. URL: <https://library.khpg.org/index.php?id=1372596467>
61. Круцька К. Що таке культура скасування і як вона працює? // Explainer. 2021. URL:
<https://explainer.ua/shho-take-kultura-skasuvannya-i-yak-vona-pratsyuye/>

АНОТАЦІЯ

У цій дипломній роботі досліджується динаміка "культури скасування" в китайському суспільному контексті, вивчаючи її наслідки як у цифровому просторі, так і в ширшому соціально-політичному ландшафті. Завдяки

ретельному аналізу це дослідження заглиблюється у два показові кейси: Кріс Ву та Чжан Чжехан. Ці кейси висвітлюють специфіку взаємодії між традиційними цінностями та суворим державним наглядом за цифровими платформами, а також проникаючий вплив глобальних культурних течій. Дослідження розкриває складну взаємодію між громадською думкою, контрольованими державою медійними нарративами та суворими правовими рамками, яка часто відсутня або менш виражена в західних контекстах. Надаючи детальне розуміння культурних і соціальних наслідків "культури скасування", робота демонструє, що такі явища виходять за рамки простих суперечок у соціальних мережах і тягнуть за собою значні наслідки в реальному світі, включаючи судові позови і незворотні наслідки для кар'єри людей. Отримані дані спонукають до більш тонкої оцінки сил, що формують публічний дискурс у Китаї, і слугують застереженням про крихкість індивідуальних прав перед обличчям масових рухів і цифрових маніпуляцій. Це дослідження робить внесок у ширший дискурс про вплив соціальних медіа на суспільне життя, підкреслюючи роль державної політики у формуванні культурних подій та їхніх результатів в унікальних рамках китайського суспільства.

Ключові слова: культура скасування, соціальні медіа, Китай, публічний дискурс, цифрові платформи, державний нагляд, Кріс Ву, Чжан Чжехань, суспільний вплив, правові наслідки.

ABSTRACT

This thesis explores the dynamics of the "culture of cancellation" in the Chinese social context, examining its implications both in the digital space and in the

broader socio-political landscape. Through careful analysis, this study delves into two illustrative cases: Chris Wu and Zhang Zhehan. These cases highlight the specifics of the interaction between traditional values and strict state surveillance of digital platforms, as well as the pervasive influence of global cultural trends. The study reveals a complex interplay between public opinion, state-controlled media narratives, and strict legal frameworks that is often absent or less pronounced in Western contexts. By providing a detailed understanding of the cultural and social implications of the "culture of cancellation," the thesis demonstrates that such phenomena go beyond simple social media disputes and entail significant real-world consequences, including lawsuits and irreversible effects on people's careers. The findings call for a more nuanced assessment of the forces shaping public discourse in China and serve as a warning about the fragility of individual rights in the face of mass movements and digital manipulation. This study contributes to the broader discourse on the impact of social media on public life by emphasizing the role of government policy in shaping cultural events and their outcomes within the unique framework of Chinese society.

Keywords: cancel culture, social media, China, public discourse, digital platforms, state surveillance, Chris Wu, Zhang Zhehan, social impact, legal implications.